

جمهوری اسلامی افغانستان

استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری

میزان ۱۳۹۶

استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری

طرح و دیزاین: ریاست نشرات و ارتباط عامه وزارت عدلیه

تعداد صفحات (بشمول پشتی): (۷۸) صفحه

تیراژ: (۵۰۰) جلد

مطبعه چاپ کننده: بهیر

فرمان

ریاست جمهوری اسلامی افغانستان پیرامون انفاذ استراتیژی ملی مبارزه علیه فساد اداری

شماره: ۳۴

مورخ: ۱۳۹۶/۱۰/۱۶

به تأسی از جزء ۳ ماده (۷۵) قانون اساسی افغانستان و همچنان بر اساس تعهدات دولت جمهوری اسلامی افغانستان به هدف حاکمیت قانون، تأمین عدالت، مبارزه علیه فساد اداری و حساب دهی شفاف مراتب ذیل هدایت داده می شود:

ماده اول:

استراتیژی ملی مبارزه علیه فساد اداری که در جلسه شماره (۷) مؤرخ ۱۳۹۶/۷/۶ شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری و در جلسه شماره (۱۱) مؤرخ ۱۳۹۶/۷/۶ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان تصویب گردیده است، منظور می دارم.

ماده دوم:

امور نظارت بر تطبیق این استراتیژی از سوی سکرتریت خاص نظارت مربوط دفتر عمومی ریاست جمهوری پیش برده میشود و تمام ادارات ذیربط مطابق هدایت بندهای (۲) و (۳) میکانیزم نظارت، گزارش گیری و گزارش دهی این استراتیژی مکلف به اجراآت شمرده می گردد.

ماده سوم:

اداره استراتیژی ملی مبارزه علیه فساد اداری انعطاف پذیر است، مطابق تقاضا و نیاز قابل ملاحظه و تجدید شمرده می شود.

ماده چهارم:

این استراتیژی از تاریخ توشیح این فرمان نافذ و به همکاری وزارت عدلیه طبع و به تمام ادارات ذیربط، بنیادهای معتبر ملی و بین المللی ارسال گردد.

ماده پنجم:

با انفاذ این فرمان حکم شماره (۲۷۷۱) مؤرخ ۱۳۹۶/۹/۸ ریاست جمهوری در مورد انفاذ استراتیژی ملی مبارزه علیه فساد اداری ملغی شمرده می گردد.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

بسم الله الرحمن الرحيم

خداوند متعال می فرماید:

و اموال تان را در میان خود به باطل و ناحق مخورید و آن را به عنوان رشوه به سوی حاکمان و قاضیان سرازیر نکنید تا بخشی از اموال مردم را (با تکیه بر حکم ظالمانه آنان) به گناه و معصیت بخورید، در حالی که (زشتی کارتان را) می دانید.

سوره بقره، آیه شماره ۱۸۸

حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری

قانون اساسی افغانستان، فقرة سوم ماده (هفتاد و پنجم)

ما دیگران را به خاطر محو نکردن فساد اداری، که کشور ما را از داخل می بلعد، نمی توانیم مورد انتقاد قرار دهیم.

از سخنان جلالتمآب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در نشست

G7

خداوند رشوه گیر و رشوه دهنده را لعنت کند

شعار کمپاین جوانان در هرات

فهرست عناوین

۱. چارچوب، رویکرد و پلان عمل..... ۱
۲. تشخیص مشکلات و عوامل آنها..... ۷
۳. استراتژی ملی مبارزه با فساد اداری افغانستان..... ۱۱
۴. اولویت‌های استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری..... ۱۵
 - محور اول- رهبری سیاسی و حمایت از شبکه اصلاح گران توانمند..... ۱۶
 - محور دوم- محور فساد اداری در سکتور امنیتی..... ۱۹
 - محور سوم- نهادینه ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری و برتری ضوابط بر روابط در استخدام..... ۲۲
 - محور چهارم- تعقیب متهمین فساد اداری..... ۲۶
 - محور پنجم: مدیریت سالم مالی و بودجوی و پیگیری پول به نحو شفاف و قابل تفتیش:..... ۳۱
۵. وزارت هایی که در اولویت قرار دارند..... ۳۵
۶. احیای اعتماد از دست رفته شهروندان..... ۳۹
۷. کمک به سکتور خصوصی..... ۴۳
۸. همکاری‌های بین‌المللی..... ۴۴
۹. مکانیزم نظارت و گزارشدهی..... ۴۵
۱۰. اقدامات میان مدت و طولانی مدت..... ۴۶
- نتیجه..... ۴۸
- ضمیمه ها..... ۵۱
 - ضمیمه شماره ۱ جدول اقدامات استراتژی ملی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری..... ۵۳
 - ضمیمه ۲: کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری سازمان ملل متحد (UNCAC)..... ۵۹

۱. چارچوب، رویکرد و پلان عمل

حکومت وحدت ملی با تعهد به تطبیق قانون اساسی و تقویت حاکمیت قانون در افغانستان و بر اساس اندیشه های عمیق دینی، سیاسی و علمی به منظور تامین عدالت و نقش حکومت در تطبیق آن ایجاد گردیده است. احکام قانون اساسی افغانستان در مورد مکلفیت های دولت برای حمایت و رعایت حقوق شهروندان وضاحت کامل دارد. فساد اداری و خشونت، توانایی دولت در ایفای وظایف قانونی اش جهت بهبود وضعیت شهروندان و عرضه خدمات رفاهی را تضعیف می کند و از همین جهت قانون اساسی افغانستان "تامین نظم و امن عامه و از بین بردن هرنوع فساد اداری" را جز وظایف دولت میداند (مفاد جزء ۳ ماده ۷۵ قانون اساسی افغانستان).

همه دولت ها به شکلی از اشکال با فساد اداری مبارزه کنند، زیرا فساد اداری اعتبار دولت ها را تضعیف می کند و تلاش ها جهت کاهش فقر، ایجاد امنیت و توانمند سازی شهروندان را با مشکل مواجه می سازد. با جایگزینی فساد اداری و حاکمیت پول، تطبیق قانون تضعیف می شود. اما در افغانستان این مشکل از این هم بزرگتر است. سرنوشت و بقای این ملت، به موفقیت در مبارزه علیه فساد اداری گره خورده است و در صورتی که علیه فساد مبارزه صورت نگیرد، این غده سرطانی، کشور را از درون مضمحل می کند.

بعد از سقوط رژیم طالبان از سال ۲۰۰۲ شهروندان کشور ناامیدی خود را از اینکه حکومت جدید اقدامات کافی را جهت مبارزه علیه فساد انجام نداده ابراز داشتند. در سال ۲۰۱۴ تعداد قابل ملاحظه ای از مردم به کاندیدانی رای

دادند که متعهد به اضمحلال فساد اداری بودند. اما فساد اداری هنوز شایع است و یکی از علل نارضایتی و خشم گسترده مردم خصوصاً در میان جوانان می‌باشد.

حکومت وحدت ملی که در سال ۲۰۱۴ زمام امور را به دست گرفت، خطر فساد اداری برای بقاء و انکشاف افغانستان را به خوبی درک نمود. استراتژی تحقیق خود کفایی که برنامه اصلاحات حکومت را تبیین داده، مبارزه علیه فساد اداری را در محراق پلان‌های خود با هدف بهبود کیفیت حکومت داری و تقویت حاکمیت قانون قرار داده است. پس از آن برخی از اقدامات لازم و مهم صورت گرفت و افراد دخیل در قضیه فساد در کابل بانک پس از یک محاکمه عادلانه زندانی شدند. مقامات ادارات مختلف دولتی مانند برخی مقامات وزارت کار و امور اجتماعی، گمرکات، بانک‌های دولتی و وزارت شهر سازی و مسکن نیز مورد تعقیب عدلی و قضایی قرار گرفتند. برای نخستین بار در تاریخ افغانستان مقامات بلندپایه نیروهای دفاعی به اتهام فساد اداری محاکمه و زندانی شدند.

اگر فرصت‌ها و زمینه‌های فساد اداری کاهش داده نشود یا از بین نرود، به محاکمه کشاندن افراد پس از وقوع جرم فساد، احتمال موفقیت کمتری دارد. پدیده فساد اداری در افغانستان تنها محدود به افراد متمرّد که در نبود یک سیستم کارآ، مؤفق به نقض قانون می‌شوند نمی‌باشد؛ بلکه خود سیستم نیز دارای ضعف‌ها و کاستی‌هایی می‌باشد. به محاکمه کشاندن مرتکبین فساد یک بخش مهم مبارزه علیه فساد اداری است، اما این امر تنها جزء از راه حل‌های جامع است که در استراتژی تحقیق خود کفایی افغانستان گنجانیده شده‌اند.

این سند بیانگر استراتیژی دولت افغانستان در امر مبارزه علیه فساد اداری است. نخست، این استراتیژی چارچوب مفهومی را فراهم می کند که برای ارزیابی دلایل شیوع فساد اداری از آن استفاده خواهد شد. دوم، روش های مؤثر دولت جهت حفظ تعادل ممکن میان اقدامات پیشگیرانه و تنبیهی را بیان میدارد. سوم، برنامه عمل، اولویت ها و اقدامات مربوط دولت را برای تشخیص و از بین بردن فساد اداری به شکل فشرده بیان می کند.

این استراتیژی پنج اولویت اجرایی ذیل را احتوا مینماید:

- تقویت رهبری سیاسی ملی و شبکه های اصلاحگرا؛
- خاتمه دادن به فساد اداری در سکتور امنیتی، به خصوص در وزارت امور داخله؛
- ایجاد سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایستگی و پایان دادن به مداخلات و واسطه بازی در تعیینات خدمات ملکی؛
- تعقیب متهمین فساد اداری؛ و
- مدیریت سالم مالی و بودجوی به نحوی که تمویل شفاف و قابل پیگیری بوده و مطابق اصول ملی محاسبوی تفتیش گردد.

این استراتیژی ریفورم ها و اقدامات گسترده تری را در بر دارد، اما این پنج اولویت، محور و اساس استراتیژی را تشکیل داده و موفقیت این استراتیژی به آن ها بستگی دارد. هر یک از این پنج اولویت اجرایی مستلزم ایجاد برنامه مستحکم روابط عامه بوده تا شهروندان را در روند این اصلاحات دخیل سازند.

هماهنگی و نظارت از تطبیق این استراتیژی مبنی بر اعمال پالیسی گنجانیده شده در چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان می باشد. بطور کل مسؤولیت نظارت از تطبیق این استراتیژی مربوط به شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری می باشد. بر علاوه دارالانشای این شورا به منظور نظارت و گزارشدهی از تطبیق این استراتیژی مشخصاً تقویت میابد. بنا بر اولویتی که رهبری حکومت به مبارزه علیه فساد اداری داده است، شورای عالی اقتصادی نیز از مراحل و کیفیت تطبیق این استراتیژی و روند تصمیم گیری اقتصادی در راستای پیشرفت هر وزارت در این خصوص نظارت خواهد نمود.

گزارش از پیشرفت این استراتیژی بصورت آنلاین در دسترس عموم قرار خواهد گرفت. شوراهای انکشافی مربوط در خصوص تطبیق استراتیژی حمایت تخنیکی نموده و از پیشرفت هر یک از پنج محور اصلی اصلاحات متذکره در این سند نظارت خواهند نمود.

بخش دیگر این سند از اقدامات مبارزه علیه فساد اداری در وزارت های مسؤول مدیریت عواید و مصارف، ادارات و نهاد هایی که در امر دخیل ساختن مردم در مبارزه با فساد اداری نقش دارند، یک تصویر کلی ارائه می کند. رشد سکتور خصوصی و ایجاد کار، پایه و اساس تطبیق موفقانه برنامه های دولت جهت تأمین امنیت، ثبات و ایفای مکلفیت های مندرج قانون اساسی در تأمین رفاه عامه می باشد. از این رو به وزارت هایی که در انکشاف سکتور خصوصی نقش دارند توجه خاص صورت خواهد گرفت. مبارزه با فساد اداری مستلزم تغییر نقش شرکای بین المللی ما نیز می باشد تا

آن‌ها بتوانند در ایجاد سیستم‌های دایمی مبارزه علیه فساد اداری کمک کنند. ضمائم این سند خلاصه جامع از شاخص‌هایی را ارائه می‌کند که در تنظیم معیارها و نظارت از تطبیق و تأثیرات این استراتیژی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

مخالفت آشکار با این استراتیژی صورت نخواهد گرفت، ولی تطبیق آن با مقاومت شدیدی مواجه خواهد شد. بزرگترین خطر، سیاسی شدن این استراتیژی است و یا اینکه مردم تحت تأثیر تبلیغات سوء قرار گرفته و به این باور برسند که این استراتیژی ابزار دیگری برای معامله میان نخبگان است. برای جلوگیری از این موضوع، اولویت اول در استراتیژی مبارزه با فساد اداری این است که به صورت یکسان بالای همگان تطبیق شود. ارتکاب فساد اداری منحصر به گروه نژادی، سیاسی، مذهبی و حتی جنسیت خاص نیست. استراتیژی مبارزه با فساد اداری افغانستان باید بی‌طرف، هدفمند، شفاف و متوازن باشد. بی‌طرفی کامل در تطبیق این استراتیژی و اطلاع‌رسانی عامه از مسئولیت‌های شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری می‌باشد که با همکاری کمیسیون خدمات ملکی و لوی خازنوالی انجام میشود. بر علاوه آگاهی عامه و ارتباطات استراتژیک از طریق رسانه‌های همگانی و جامعه مدنی با استفاده از ارائه حقایق و ارقام معتبر، تحرکاتی را که با هدف سبوت‌اژ علیه مبارزه با فساد اداری صورت می‌گیرند، خنثی می‌سازد.

در همین ابتداء دو موضوع مهم باید ذکر شود: اول، مبارزه با فساد اداری یک علم خاص نیست. البته ما تلاش کرده ایم تا اصول اساسی و ویژگی‌های موفق‌ترین رویکردهای مبارزه علیه فساد اداری را در این استراتیژی

بگنجانیم. اما به نظر می‌رسد که اکثر پاسخ‌ها به اینکه چه چیزی کارا است، مرتبط به ویژگی‌های غیر قابل لمس مانند رهبری ملی، فرهنگ، تاریخ و مناسبات اجتماعی می‌باشند. دوم، استراتیژی‌های موفق مبارزه علیه فساد اداری برای کامل شدن به زمان طولانی نیاز دارد. گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۱۱ تحت عنوان انکشاف و منازعات در جهان، حاکی از آن است که بازسازی موفق پسا منازعات، به طور اوسط ۳۵ سال طول می‌کشد. با در نظر داشت مسایل و مشکلات سازمانی که بستر فساد اداری است. مبارزه علیه فساد اداری پیمودن راهی طولانی است.^۱

یک گفتمان سیاسی گسترده که ناامیدی عمومی را مورد رسیدگی قرار دهد، همگام با اقداماتی که این حس را ایجاد کند که کشور در مسیر درست حرکت می‌کند و به سوی دوره‌ای از ثبات سیاسی بلند مدت گام بر می‌دارد، می‌تواند به اصلاح گران در مشارکت ملی مبارزه علیه فساد اداری کمک کند. لازم است تا اقدامات مشخص به منظور پاسخ به نیازمندی‌های مردم برای رساندن صداهای شان و بازی کردن نقش برای ختم این پدیده شوم صورت گیرد.

به طور کلی باید گفت که این استراتیژی نقشه راه و ابزار تطبیق آن را بیان می‌کند.

^۱تحقیقات گسترده اتحادیه اروپا در مورد اصلاحات فساد نشان می‌دهد که در کشورهایی مانند استونی و گرجستان، که سریعترین عملکرد را داشته‌اند، تحقق اصلاحات ضد فساد دو دهه تلاش مستمر را در بر داشته. در کشورهایی با برنامه‌های اصلاحی متناقض مانند، کره جنوبی، اصلاحات بیش از نیم قرن طول کشید. رجوع شود به:

Anticorruption Policies Revisited: Global Trends and European Responses to the Challenge of Corruption (<http://anticorrupt.eu/>) 2017

۲. تشخیص مشکلات و عوامل آنها

فساد اداری نه به شکل طبیعی وارد افغانستان گردیده و نه در فطرت و اخلاق مردم افغانستان وجود دارد. مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان بر مبنای میراث های فرهنگی، مذهبی و علمی مرتبط با اهمیت حکومت داری خوب و حاکمیت قانون صورت می گیرد. دین مقدس اسلام در مورد حصول عواید حلال، احکام صریح و قاطع دارد و بر کسب درآمد حلال و این که عواید یک مسلمان نباید از طریق رشوت، سرقت و غصب به دست آید، تأکید می ورزد. اندیشمندان افغان مانند خواجه عبدالله انصاری، امیر علی شیر نوایی، خوشحال خان ختک، و فیض محمد کاتب، در مورد ابعاد مختلف عدالت در حکومت داری، نظریات خوب و دلایل قانع کننده ای را ارائه کرده اند. افغانستان یک کشور معتقد به عدالت است و پشتوانه قوی فرهنگی در مورد عدالت دارد، به قرارداد ها و حقوق مالکیت احترام قائل است و به نظام کارآفرینی به دیده قدر می نگرد.

این احترام عنعنوی به حاکمیت قانون تظاهر نیست. تحقیقات بین المللی نشان داده که تحولات مثبت در امر مبارزه علیه فساد اداری بیشتر با پیشرفت عمومی در حاکمیت قانون ارتباط دارد تا به راه حل های تخیلی برای محو فساد اداری^۱. عقیده راسخ افغان ها بر قانون و عدالت، دلیل خوبی برای امیدواری به موفقیت مبارزه علیه فساد اداری است.

^۱ انتخابها براساس زمینه های موجود در مبارزه علیه فساد: درسهای آموخته،

معضل فساد اداری در افغانستان با بحران چهل ساله و نبود اجماع سیاسی در حکومت داری رابطه مستقیم دارد. در جریان این بحران، سلاح های مختلف النوع و پول های هنگفت با کنترل ضعیف و شفافیت کمتر آنهم در فقدان اداراتی که توانایی نظارت را داشته باشند در کشور سرازیر شد. پس از سال ۲۰۰۱، تسریع در بازسازی، مانع پلان گذاری، مدیریت و نظارت خوب گردید. در همین حال، نا امنی مجدد، عدم اطمینان خاطر از ثبات سیاسی و امنیتی، مردم را وادار به این کرد تا تنها به زنده ماندن قناعت کنند. زیرا عدم موجودیت ثبات درازمدت، اولویت های آن ها را معطوف به دست آوردهای کوتاه مدت کرده است. این حقایق در تاریخ ثبت گردیده و در این استراتیژی مورد بحث قرار نمی گیرد. اما در این جا لازم است چند مساله اساسی مورد توجه قرار گیرد:

نخست: طوریکه در گفتمان مشارکت جدید (New Deal) در مورد کمک به پروسه اصلاحات در کشورهای متأثر از جنگ ذکر گردیده است، یکی از تأثیرات منفی وابستگی به کمک های خارجی، اخلال نظم در دولت ها است. افغانستان که یکی از کشورهای وابسته به کمک های خارجی است، در تمام سطوح، شاهد اخلال نظم بوده و با ضعف و کاستی در انجام وظایف، تداخل وظایف و مسؤولیت ها دست و پنجه نرم می کند و این حالت، محیط عاری از نظارت یا کنترل مؤثر را به بار آورده است.

دوم: عدم موجودیت نهاد های سیاسی انکشاف یافته و مدرن در زمان جنگ و بحران، به معنای این بود که تداوم قدرت شبکه های مفسد گزینش توافقی نخبه های سیاسی محسوب میگردد. در روش حکومت داری

افغانستان که وحدت و یکپارچگی در آن ضعیف به نظر می‌رسد، قراردادهای تعیینات در پست‌های دولتی و تخصیص بودجه یکی از عوامل وفاداری رهبران سیاسی به حکومت جدید التأسیس می‌باشد. سیاست‌های انتخاباتی، مدل استفاده از پرداخت‌های نقدی برای جلب حمایت هواداران را بیشتر تقویت کرده است. نظام سیاسی مبتنی بر انتخابات، نیز روش ارائه مکافات به حامیان سیاستمداران را نهادینه ساخته است.

سوم: جنبش‌های اصلاحی نیاز به اصلاح‌گران دارند. در حال حاضر مشوق‌های کمی برای اصلاح‌گران وجود دارد. یک مأمور دولتی صادق، در حقیقت یک کارمند فقیر است. مصونیت شغلی کمرنگ بوده و اصلاح‌گران ارشد بیشتر در معرض مداخله و انتقام‌گیری سیاسی قرار می‌گیرند. آموزش و مدیریت در میان کارمندان خدمات ملکی به گونه‌ای نیست که روحیه جمعی میان اصلاح‌گران را ایجاد کند.

چهارم: استفاده از فساد اداری به حیث یکی از ابزارها جهت متعهد و وفادار ساختن افراد قدرتمند جامعه به دولت به تدریج ترویج یافته است. فساد اداری دیگر محدود به نقض قانون از طرف افراد نیست، بلکه مربوط به تمام سکتورهای است که با استفاده از عملکردها و قواعد غیر رسمی، فرصت‌های پول‌سازی را بر ارائه خدمات عامه ترجیح می‌دهند.

فساد اداری در همه بخش‌های دولت به خصوص در چهار بخش ذیل حکم فرماست:

اول و بیشتر از همه، سکتور امنیتی به صحنه کشمکش افراد قدرتمند جهت حصول پول های گزاف مبدل گردیده است. دسترسی به قرارداد های دفاعی یک منبع اساسی عاید محسوب گردیده و فساد در آن باعث تقویت اقتصادی این افراد شده است.

دوم، فساد اداری در سکتور امنیتی برای افراد فاسد در سایر سکتورها زمینه استفاده از خشونت یا تهدید به استفاده از آن را مهیا ساخته است، تا از این طریق جلو اقدامات لازمه را حتی در سکتورهای دیگر اقتصادی بگیرند. فساد در سکتور امنیتی دیگر مفسیدن را نیز قادر ساخته است تا با استفاده از خشونت یا تهدید به انتقام تاراج، حتی در دیگر سکتورها را نیز تقویت کند. جوانان که خود را فاقد قدرت احساس کرده و انگیزه خود را از دست می دهند از انتقام گیری خشونت آمیز علیه خود و فامیل شان در صورتی که به گروه های فاسد نپیوندند هراس دارند.

سوم، در انحصار گرفتن ادارات و سوء استفاده از صلاحیت در حکومت گسترش یافته است. مقام های فاسد نهاد های سکتوری را مختل ساخته است. دسترسی به پست ها، عقد قرارداد ها و پرداخت ها به شرکت های ارایه کننده خدمات توسط مقامات فاسد کنترل می گردد. تدارکات عامه به جای اینکه، یک میکانیزم دولتی جهت حصول منافع مالی دولت باشد، به یک وسیله مکافات به رشوه دهندگان تبدیل گردیده است. حتی میکانیزم های پاسخگویی می تواند منجر به ایجاد طرح های جدید پیدا کردن پول، از طریق درخواست رشوه از مجرمان مالی بخاطر حفاظت ایشان از پیگرد یا تعقیب عدلی شود.

چهارم، در اخیر باید گفت رهبران سیاسی به جای منافع ملی در فکر دریافت مکافات به هواداران خود هستند و به همین اساس اشغال پست های سیاسی ادارات و پستهای دولتی افزایش یافته است. کمبود احزاب سیاسی، مقررات مبهم تمویل کمپاین ها و نبود سیستم های داخلی پاسخ دهی، پارلمان را از ناحیه غصب و فساد آسیب پذیر ساخته و به گونه ای که منجر به نارضایتی وسیع عمومی شده است. فساد سیاسی باعث شده است تا دستگاه انتخابات و دموکراسی نیز از سوی افراد جهت منافع شخصی مورد سوء استفاده قرار گیرد، به خصوص از سوی کسانی که مبالغ هنگفت پول سیاه و غیر قانونی را در اختیار دارند. بدین ترتیب چنین افراد، تلاش های دولت برای اصلاحات را سبوتاژ کرده و به مقامات سیاسی این فرصت را میسر می سازد که با استفاده از قدرت سیاسی، هواداران خود را تعیین و از آن ها جهت سبوتاژ کردن ریفرم های داخلی استفاده کنند.

۳. استراتیژی ملی مبارزه با فساد اداری افغانستان

در استراتیژی دولت افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری، اختلاف نظرها و پراکندگی رهبران سیاسی، اشغال منصب ها و پست های دولتی و معافیت از پیگرد عدلی و قضایی از عوامل اساسی فساد اداری تلقی گردیده است. اشغال منصب های دولتی و سایر موارد فساد اداری، تضعیف وفاداری و تعهد میان شهروندان و دولت را در پی دارد. هدف استراتیژی مبارزه علیه فساد اداری تنها افزایش کارآیی و جلوگیری از ضایعات نیست بلکه احیای مجدد اعتماد شهروندان به دولت و کارمندان عرضه خدمات عامه که برای منافع ملی

فعالیت می‌نمایند نیز یک هدف اصلی است. هر چند دلیل اولیه فساد اداری آن عده مقامات دولتی هستند که با فریب، به منافع ملی صدمه می‌زنند.

اگر چه تعهد در سطح بالا برای پایان دادن به فساد اداری یک پیش شرط لازم برای موفقیت است اما در این استراتیژی راه حل اصلی ما ناشی از یک اقدام جمعی است برای ایجاد اجماع ملی مبنی بر این که فساد دیگر تحمل نخواهد شد. تبدیل تعهد رهبری حکومت به یک رهبری مؤثر، نیاز به حمایت از رهبران اصلاح گرا و تیم ها و شبکه های توانمند آنان دارد تا بتوانند پالیسی ها را تطبیق نموده و شهروندان را شامل این مبارزه کنند تا از پیشرفت آن نظارت نمایند.

اگر فرصت های فساد را از بین برونند و ادارات دولتی بر اساس پروسه های رقابتی و شفاف اداره گردند و تطبیق مؤیدات بر متخلفین حتمی گردد، مبارزه علیه فساد اداری به موفقیت می رسد. استراتیژی ملی مبارزه علیه فساد اداری در مرحله تطبیق در سکتور عامه، قبل از همه در سکتور امنیتی، به خصوص بر امور مربوط به پولیس، تعیینات خدمات ملکی، ارگان های عدلی و قضایی و نظام مالی ذیصلاح برای تصمیم گیری در مورد مصارف اموال عامه تطبیق می گردد. ادارات مسؤول مدیریت و توزیع زمین نیز باید مورد توجه قرار گیرند، چون غصب زمین شیوع یافته و اگر برای جلوگیری از آن اقدامات لازم صورت نگیرد، ملکیت های عامه به هدر خواهد رفت.

تا زمانی که این نهاد های اصلی پیش شرط های لازم برای مبارزه علیه فساد اداری را ایجاد نکنند، حتی محاکمه مقامات عالیرتبه در محو زمینه های تشویق و بروز فساد اداری، تغییر بنیادی ایجاد نخواهد کرد.

از آغاز حکومت وحدت ملی، مبارزه علیه فساد اداری در اولویت کاری آن قرار داشته است و این استراتیژی ادامه فعالیت های سه ساله این حکومت برای محو ساختن فساد اداری می باشد. در سال نخست حکومت وحدت ملی بر اقدامات فوری جهت محاکمه نمودن افراد بلند پایه تمرکز نمود تا زمینه را برای اصلاحات هموار نماید، که قضیه کابل بانک مهمترین آن بود. در عین حال، حکومت مکانیزمی را برای تهیه استراتیژی درازمدت ایجاد نمود که فراتر از اقدامات انفرادی برای اصلاح سیستم عمل کند. این تدابیر شامل استخدام بر اساس اصل شایستگی (مطالعات اخیر نشان می دهد که این یگانه و مؤثرترین روش مبارزه علیه فساد بوده است)، اصلاح تدارکات و بهبود مدیریت بودجه بوده تا زمینه نظارت پالیسی سازان از مصارف عامه را مهیا سازد.

چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان که در اکتوبر ۲۰۱۶ به کنفرانس بروکسل ارائه گردید هشت ساحه دارای اولویت ذیل را برجسته می سازد:

۱. اصلاح پروسه تدارکات عامه؛
۲. ایجاد شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری؛

۳. تهیه پلان های عمل برای وزارت خانه ها؛
 ۴. ایجاد و حمایت از مرکز عدلی و قضایی مبارزه علیه فساد اداری به منظور تحقیق و بررسی جرایم سنگین؛
 ۵. الزامی ساختن امتحان شمولیت و امتحانات داخل خدمت قضات خارنوالی؛
 ۶. تغییر و تبدیل رؤسای محاکم استیناف ۳۴ ولایت؛
 ۷. افزایش استفاده از پرداخت و تدارکات الکترونیکی؛ و
 ۸. تسریع پروسه تطبیق پلان عمل ملی مبارزه علیه مواد مخدر.^۱
- تمام اولویت های هشت گانه فوق یا تکمیل گردیده و یا هم در حال تطبیق قرار دارند. از موارد برجسته، اجراءات اداره ملی تدارکات می باشد. این اداره بیش از ۱۵۰۰ قرارداد را بررسی نموده که در نتیجه آن بیشتر از مبلغ ۲۰۰ میلیون دالر امریکایی صرفه جویی گردید. همچنین ایجاد مرکز عدلی و قضایی مبارزه علیه فساد اداری از بدو تأسیس در سال ۲۰۱۶ به تعداد ۳۱۵ قضیه فساد اداری را تعقیب نموده است و در جهت تثبیت سویه دانش حقوقی، از خارنوالان و قضات آزمون تحریری اخذ شد.
- یکی از مشکلات شایع در استراتیژی های مبارزه علیه فساد اداری این است که در آن تعداد زیادی از اقدامات غیر متجانس پیشنهاد می گردد که هرچند

^۱ چهارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، ۲۰۱۷-۲۰۲۱.

مفیداند، اما دلیل منطقی برای ارتباط میان آنها وجود ندارد. استراتیژی های مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان نیز از این مشکل در امان نبوده است. در عدم موجودیت تحلیل منسجم راجع به اینکه چرا بعضی فعالیت ها در اولویت قرار میگیرند و چگونه با یکدیگر ارتباط دارند، استراتیژی های مبارزه علیه فساد اداری به لیستی از آرزوها و امیدهای خوب اما غیر مؤثر و غیر عملی مبدل می گردد.

۴. اولویت های استراتیژی ملی مبارزه علیه فساد اداری

بر اساس آنچه گفته شد تلاش نموده ایم در این استراتیژی برخی موضوعات دارای اولویت را مطرح کنیم. این اولویت ها به باور ما یک سلسله اقدامات و تدابیر جدی و قابل اعتماد را جهت آوردن اصلاحات فراهم می سازد. این اولویت ها چنانچه که پیشتر نیز نام برده شد - متکی بر پنج محور است و برای هر یک از این محورها، اقدامات دارای اولویت، تعریف شده است که حکومت بین سال های ۱۳۹۶ تا پایان حکومت در سال ۱۳۹۹/۱۳۹۸ آن ها را انجام خواهد داد.

محور اول- رهبری سیاسی و حمایت از شبکه اصلاح گران توانمند

استراتیژی ملی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری در عرصه سیاسی، بر سه مسأله دارای اولویت تمرکز دارد:

۱. حصول اطمینان از برگزاری انتخابات عادلانه: هرچند مبارزه علیه فساد اداری درازمدت خواهد بود اما ارتباط میان سیاست و پول در پروسه انتخابات قطع شود. در این عرصه استفاده از تکنالوژی میتواند کمک نماید. انتخابات باید عادلانه، مصون و رقابتی باشد. افغانستان پروسه های استفاده از کارت های هویت الکترونیکی (بایومتریک) و نصب ماشین های رأی دهی الکترونیکی را تسریع خواهد بخشید. اینها تدابیر مهم برای کاهش تقلب انتخاباتی و جلوگیری از رسیدن به قدرت از طریق فساد می باشد. همانند قوه اجرائیه، قضائیه، و قوه مقننه نیز باید یک استراتیژی مبارزه با فساد اداری متکی بر اصول و ضوابط در امر مبارزه علیه اعمال مفسدانه، نشر سند دارایی ها که تایید شده باشد، برای عامه مردم را ایجاد و تنفیذ نماید.

-محور اول: رهبری سیاسی و شبکه اصلاح گران توانمند

افغانستان از تعهد سیاسی مقامات عالی برای مبارزه علیه فساد اداری و اعاده شفافیت در حکومت برخوردار است. اما برای تبدیل نمودن تعهدات سیاسی به اصلاحات مؤثر، باید اصلاح گران را محافظت و حمایت کنیم و شبکه

های اصلاحات را ارتقا دهیم. حکومت در بین سالهای ۲۰۱۷ و ۲۰۱۹ امور ذیل را انجام خواهد داد:

- تماس ها و نشست های سالانه در سطح ملی و راه اندازی بحث ها در مورد استراتژی مبارزه علیه فساد اداری به رهبری رئیس جمهور و رئیس اجرائیه؛
- تدویر شورای مشورتی ملی برای حصول اطمینان از شفافیت انتخاباتی برای انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۹؛
- گسترش استفاده از تکنالوژی رای دهی با استفاده از بایومتریک در تمام شهرهای بزرگ؛
- تأکید بر رعایت کامل (۱۰۰ فیصد) شرایط ثبت و بررسی و نشر دارایی های مقامات بلند پایه؛
- حصول حمایت رهبری شورای ملی جهت تهیه پلان عمل پارلمانی برای مبارزه علیه فساد اداری؛
- بازنگری ماهیتی و شکلی قوانین مدنی و جزایی به منظور بهبود تعقیب عدلی اشخاص فاسد و ضبط دارایی هایی که به شکل غیرقانونی بدست آمده اند؛
- تسهیل محرومیت مجرمین فساد اداری از پست های دولتی؛
- تصویب قانون محافظت و حمایت از کارکنان و افشاگران فساد اداری؛
- انسجام و تقویت شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری؛
- ایجاد یک اداره مستقل بازرس و در ارتباط با دفتر لوی خائنوالی برای دفتر ریاست جمهوری در پرتو ماده ۶۹ قانون اساسی؛
- معرفی برنامه اعطای جوایز جهت تقدیر دستاورد های فردی و گروهی کارمندان خدمات ملکی در امر مبارزه علیه فساد اداری؛

- گسترش فعالیت های آگاهی عامه مقامات ارشد برای بحث روی پیشرفت های مربوط به مبارزه علیه فساد اداری در رسانه های ملی؛
- ایجاد شبکه های اصلاحی در وزارت مالیه و وزارت های عایداتی و وزارت های دارای مصارف بالا؛
- تقویت مورد مستقل برای انتصاب مقامات ارشد امنیتی؛ و
- نظارت از تنفیذ قوانین "حکومت باز" در وزارت ه عایداتی و مصرف کننده عواید.
- نظارت از تنفیذ قوانین "حکومت باز" در وزارت های عایداتی و مصرف کننده عواید.

۲. مصؤنیت اصلاح گران: افغانستان تضمین های قانونی و تجارب عملی در عرصه حراست از آزادی رسانه ها و جامعه مدنی را دارا می باشد. اما باید یک شبکه قوی و متعهد از اصلاح گران نیز در ادارات گماشته شوند و روابط کاری مناسب بین آنان و جامعه مدنی ایجاد شود و باید آنان از امتیازات مناسب برخوردار و از حملات انتقام گیرانه و سیاسی مصؤن باشند. فراهم ساختن این اقدامات، از مسئولیت های اساسی رهبری ملی است. باید با تصویب قانون مصؤنیت اطلاع دهنده گان فساد اداری، مصؤنیت کارکنان مبارزه علیه فساد اداری تضمین شود. در حال حاضر، حکومت قوانین واضح برای حالت تبرئه و محکومیت ندارد و به همین اساس اصلاح گران در معرض اتهامات و ابهامات قرار دارند و همچنین فرصتهای کمی برای جامعه

مدنی به منظور منسجم ساختن جامعه اصلاح گران در داخل دولت و یا برای آموزش عامه در مورد نقش آنها در پیشبرد اصلاحات وجود دارد.

۳. ارایه رهبری نمونه: رهبران سیاسی افغانستان باید مردم را در امر مبارزه علیه فساد اداری دخیل و شریک سازند. ایجاد و تقویت سیاست های ارزش محور، مستلزم بحث ها و اتفاق آرای نسل جوان رهبران و فعالان سیاسی می باشد. رئیس جمهور باید موضوعات مبارزه علیه فساد اداری و اصول اخلاقی مربوطه را نه تنها در کابل بلکه در سفرهای ولایتی خویش در سراسر کشور رهبری نماید. تعهد مقامات به حاکمیت قانون، شفافیت بیشتر در اجراآت حکومت، کار بیشتر با رسانه ها، حمایت از سوی علما و فعالین اقتصادی، آزادی مداوم برای گروه های داد خواهی و افشاگر و آگاهی بیشتر مردم در مورد حقوق مدنی از جمله اقدامات مهم برای بالا بردن حسابدگی دولت به شمار میروند.

محور دوم- محو فساد اداری در سکتور امنیتی

سکتور امنیتی افغانستان دارای بیش از ۳۵۰۰۰۰ منسوب نظامی و کارمندان است که سالانه میلیاردها دالر را از بودجه داخلی و کمک های بین المللی دریافت می نماید. اصلاح سکتور امنیتی عامل مهم در امر مبارزه علیه فساد اداری خواهد بود. افغانستان کشوری است که در حال جنگ قرار دارد. فساد اداری در نیروهای دفاعی و پولیس به قیمت از دست دادن جان، سرزمین و اعتماد مردم تمام می شود.

اصلاح اردوی ملی پیشرفت خوبی داشته است. پلان عمومی اصلاحات^۱ به همکاری ماموریت حمایت قاطع تهیه گردید. ناظرین مستقل تأیید نموده‌اند که این پلان می‌تواند سبب کاهش فساد اداری، افزایش مؤثریت نیروها و مسلکی سازی کلی خدمات نظامی گردد. پلان متذکره یک راهنما برای وزارت دفاع در امر مبارزه علیه فساد اداری خواهد بود. کارهای زیادی است که باید انجام شود. اما روند عمومی مثبت بوده و روحیه و مؤثریت نیروهای دفاعی در حال بهبود است.

آوردن اصلاحات در وزارت داخله که پولیس را اداره می‌نماید از جمله اولویت‌های مهم می‌باشد. در نتیجه ارزیابی حکومت در مورد وزارت داخله، پولیس خیالی، فروش بست‌ها، فروش غیر قانونی اسلحه و تجهیزات، استفاده پولیس برای مقاصد شخصی و قاچاق، از مسایلی بوده که باید در امر مبارزه علیه فساد اداری و جرایم سازمان یافته، مورد رسیدگی قرار گیرد. تلاش در امر مبارزه علیه فساد اداری شامل بررسی مسلکی افسران ارشد و ارزیابی مؤثق^۲ آسیب‌ها در سکتور امنیتی یک جا با تعقیب عدلی و پیگرد قانونی عاجل افراد فاسد خواهد بود.

^۱. کامپاین عملیاتی پنج ساله نیروهای امنیتی و دفاعی ۲۰۱۶

^۲. یک ارزیابی مؤثق شامل این موارد می‌شود: (۱) پلانگذاری و تعیین بودجه؛ (۲) حسابداری و راپوردهی؛ (۳) تدارکات و مدیریت قراردادها؛ (۴) پرداخت معاشات مدیریت پرسونل؛ (۵) مدیریت اقلام موجود و استفاده از آنها؛ و (۶) اجراءات مالی.

اهمیت خاتمه دادن به فساد اداری در نحوه انجام خدمات پولیس برای مردم افغانستان به مثابه خاتمه دادن فساد اداری در وزارت داخله دارای اهمیت است. در این خصوص دولت برنامه های اصلاحی خود را در بخش هایی که وزارت داخله در تماس مستقیم با مردم هستند از قبیل ارایه تذکره، مدیریت ترافیک و ارایه عدم سوابق جرمی برای شهروندان آغاز خواهد نمود و این پروسه ها را الکترونیک خواهد ساخت.

محور دوم: اصلاح سکتور امنیتی

پلان سکتور امنیتی برای مبارزه علیه فساد اداری شامل پنج بخش می باشد: (۱) ایجاد یک پروسه واضح برای استخدام؛ (۲) حصول اطمینان از پلان گذاری دفاعی و بودجه سازی شفاف؛ (۳) راه اندازی سیستم های کنترول و نظارت معتبر ملکی؛ (۴) محو پدیده استخدام سربازان و افسران پولیس خیالی؛ (۵) گسترش بحث و گفتگوی سکتور امنیتی با جامعه مدنی. تدابیر مشخص از سال ۲۰۱۷ تا سال ۲۰۱۹ شامل اقدامات ذیل خواهند بود:

- رهبری توانمند و شایسته در وزارت داخله؛
- ارائه رهنمود و تفتیش مقرری ها و ترفیعات مربوط به بست های ارشد امنیتی؛
- بررسی و تعیین تمام معینان، رؤسای عمومی و قوماندان های پولیس به گونه ای که برنامه اصلاحات ایجاب می کند؛
- ایجاد وضاحت در وظایف وزارت دفاع و پولیس، انتقال پولیس نظم عامه و پولیس سرحدی وزارت داخله به وزارت دفاع و بررسی کامل کارکردهای تمام قوماندانان ارشد؛
- ایجاد بازرس پولیس جهت رسیدگی به شکایات؛

- تشخیص و تعدیل قوانینی که در اصلاح سکتور امنیتی لازم است؛
- تکمیل آسیب شناسی معتبر سکتور امنیتی؛
- تکمیل لیست موجودی پرسونل و برکناری و تعقیب عدلی قوماندان های مسؤول پولیس خیالی؛
- بررسی و تبدیل تمام قوماندانان امنیه ولایتی، طوری که برنامه اصلاحات ایجاب می کند؛ و
- گسترش پرداخت معاشات به طور الکترونیک در تمام ولسوالی های قابل دسترسی.

محور سوم-نهادینه ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری و برتری ضوابط بر روابط در استخدام

شواهد نشان می دهد که یگانه و مهمترین راه برای مبارزه علیه فساد اداری در اکثر کشورها جایگزینی ضوابط (شایسته سالاری) بر روابط در استخدام می باشد. هر نوع آسیب شناسی فساد اداری در افغانستان به این نتیجه خواهد رسید که مقرری های مبتنی بر روابط در خدمات ملکی خیلی شایع بوده که نه تنها منجر به فساد اداری گردیده است بلکه سبب بی کفایتی ها، عملکرد ضعیف و کشمکشها قومی متکی بر روابط شده است. از بین بردن اصل روابط در مقرری های خدمات ملکی افغانستان، یکی از بزرگترین چالش های فراراه تلاش برای مبارزه علیه فساد اداری است. در نیمه اول سال ۲۰۱۷ میلادی با تجدید تشکیل کمیسیون خدمات ملکی یک دستاورد بزرگ به دست آمد.

این استراتیژی کلی از بالا به پایین در دیزاین خود، باید شامل مشوق ها و مصونیت ها باشد که به اصلاح گران انگیزه دهد تا بر مشکلات و حتی چالش های خطرناک که جزء مبارزه با فساد اداری است فایق آیند. این ها شامل مکافات و حفاظت از افشاگران فساد اداری، تغییرات در ارتقای معاشات و امتیازات و تفتیش مستقل از پروسه های استخدام و انفکاک کارمندان خواهد بود.

محور سوم: نهادینه ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری و برتری ضوابط بر روابط در استخدام

حکومت می پذیرد که ایجاد خدمات ملکی مبتنی بر شایستگی نیاز به یک تلاش درازمدت دارد. زمینه سازی برای از بین بردن فساد اداری و روابط در خدمات ملکی قبلاً آغاز گردیده است. از سال ۲۰۱۷ تا سال ۲۰۱۹ تصمیم داریم اصلاحات ذیل را انجام دهیم:

- تصویب و تعدیل قوانین و مقرره هایی که در نهادینه ساختن سیستم شفاف خدمات ملکی لازم است؛
- اعلان عمومی تمام بست ها؛
- حصول اطمینان از انتخاب بر اساس رقابت،
- پروسه مرکزی سازی امتحانات رقابتی، آموزش و اعتباردهی برای تمام بخش های عمومی وزارت ها (تدارکات، مدیریت مالی، انکشاف منابع بشری)؛
- احیای مجدد مرکز آموزش خدمات ملکی و تجدید نصاب آن، که حداقل ۵۰۰۰ کارمند جدید التقرر در کورس های اداره عامه، پالیسی

های جندر خدمات ملکی و مبارزه علیه فساد اداری آموزش خواهند دید؛

- متعادل ساختن معاشات کارمندان ارشد خدمات ملکی با معاشات بازار؛
- شناسایی، حفظ و ارتقای کارمندان صادق و پرتلاش؛
- ۱۰۰۰ کارمند ملکی بین سنین ۵۵ و ۶۵ سال که دارای تحصیلات صنف ۱۲ و یا پایین تر از آن می باشند، به طور الزامی به تقاعد سوق داده خواهند شد؛
- حد اقل ۵۰۰۰ کارمند سالخورده یا با کارکرد ضعیف، تشویق به استعفا گردیده یا فرصت های تحصیلی فراهم می گردد که بعد از این فرصت ها آنها یا واجد شرایط خواهند شد و یا اینکه خدمات ملکی را ترک خواهند نمود؛
- تقویت ادارات مرکزی و ولایتی کمیسیون مستقل خدمات ملکی جهت بهبود حکومت داری محلی؛
- راه اندازی یک کمپاین آگاهی عامه جهت ترویج فرهنگ حسابداری؛
- ایجاد مکانیزم اخذ نظریات شهروندان در کمیسیون مستقل خدمات ملکی؛
- ایجاد میکانیزم هایی برای جامعه مدنی و رسانه ها جهت نظارت بر پروسه های بزرگ استخدام؛
- استخدام سیستماتیک معلمان جهت حصول اطمینان از تعیینات و ارتقاء براساس شایسته سالاری.

اصلاح سیستم خدمات ملکی برای اینکه دوباره ابزار دولت در اجرای پالیسی های ملی باشد، با چهار اقدام ذیل آغاز خواهد شد:

۱. استخدام بیطرفانه و رقابتی - پروسه استخدام باید بیطرفانه و رقابتی باشد. در حال حاضر تعداد محدودی از بست های خدمات ملکی دارای لایحه وظایف مشخص است که حسابدگی را دشوار و خودسرانه می سازد. بدیهی است که ریاست های استخدام کننده در سطح وزارت ها مورد توجه خاص مفسدین قرار گرفته اند. کمیسیون خدمات ملکی تجدید شده نقش گسترده ای را در بررسی کاندیدان و ارزیابی روش های استخدام خواهد داشت.

۲. انگیزه دهی برای اصلاحات - فرهنگ خدمات ملکی باید تغییر یابد. این تغییر می تواند تا یک اندازه از طریق فراهم ساختن آموزش و تعلیمات شغلی بهتر، استفاده بهتر از مدیریت عملکرد و تکنالوژی مدیریتی و تا حدی هم با معرفی کنترل های بهتر مالی کسب گردد تا اطمینان حاصل شود که هر شخص همان مقدار پولی را که به نامش پرداخت می شود، واقعاً دریافت نماید. شیوه های رتب و معاشات باید بسیار با احتیاط اصلاح و عملی گردد.

۳. سرمایه گذاری در مشاغل - از بین بردن فرهنگ تلاش برای ابقا در مشاغل و چشم انداز کوتاه برای مشاغل دولتی باید با حالتی که در آن اعتماد به تداوم وظیفه برای میان مدت یا طولانی مدت وجود داشته باشد، تغییر کند. تقویت مرکز آموزش خدمات ملکی و توسعه ای کورس های مدیریت و رهبری برای ایجاد یک نیروی خدمات ملکی مسلکی که فراتر از تغییرات در وزراء و رهبری حکومت قادر به انجام و ارایه خدمات خود

باشند از اهمیت بالایی برخوردار است. دولت همچنان می تواند مشوق های ملموس بیشتری را برای عملکرد خوب کارمندان همچون مسکن دولتی و افزایش معاشات متقاعدین ارائه نماید، که البته این امتیازات در صورت محکومیت کارمند به جرایم یا اخراج به دلایل دیگر از دست خواهند رفت.

۴. باز نگری مدیریت عملکرد - معیارهای ارزیابی عملکرد کارکنان دولتی باید به سطح بلند تر ساخته شوند. استانداردهای بهتر تعریف شده از عملکرد کارمندان، عزل کارمندان ضعیف از تشکیلات دولتی را آسان تر می سازد.

محور چهارم- تعقیب متهمین فساد اداری

دولت به منظور بهبود چارچوب حقوقی و توانایی تعقیب عدلی فساد اقداماتی را از قبل آغاز کرده است. کود جزای جدید که در آن موارد فساد اداری در مطابقت با کنوانسیون مبارزه با فساد اداری ملل متحد جرم انگاری شده است، در ماه فبروری ۲۰۱۸ نافذ خواهد شد. ستره محکمه و لوی خارنوالی که ساختار آنها جدیداً تغییر کرده است، شروع به اصلاحات همه جانبه در این نهادها کرده اند. در نتیجه سی فیصد کارمندان بعد از بازبینی در صلاحیت و شرایط شان در بست های مناسب تقرر یافته اند.

مرکز عدلی و قضایی مبارزه با فساد اداری در اواسط سال ۲۰۱۶ تأسیس شده است تا قضایای کلان فساد اداری را مورد تعقیب عدلی و قضایی قرار

دهد و تا اکنون ۳۱۵ قضیه (۲۴۳ قضیه ملکی و ۷۲ قضیه نظامی) به شمول مقامات متعدد بلند رتبه را دریافت نموده است. بیش از ۷۰ فرد متخلف به مجازات حبس میان مدت و دراز مدت محکوم شده‌اند. برخی از این قضایا شامل اشخاص بلند رتبه نیز می‌گردد. هفت جنرال از وزارت های دفاع و داخله به مجازات سنگینی محکوم شده‌اند. از جمع افراد ملکی، معین‌ها و رؤسای وزارت های ترانسپورت، معارف و مبارزه با مواد مخدر محکوم به زندان شده‌اند. رسیدگی به این تعداد قضایای فساد اداری در نفس خود در افغانستان بی سابقه بوده است. باوجود این، ضرورت است تا استقلالیت، صلاحیت‌ها، و مهارت های ریاست مبارزه با جرایم سنگین تقویت گردد تا جرایم سطوح بالاتر به صورت مؤفّقانه مورد تعقیب و پیگرد قرار گیرد.

با این حال، پراکندگی‌ها همچنان سکتور عدلی را با مشکل مواجه می‌سازد. این مسأله تلاش‌ها برای مبارزه علیه فساد اداری را که برعهده پانزده کمیسیون و اداره که هر کدامشان دارای وظایف متداخل با توانایی اندک در امر مبارزه با فساد اداری می‌باشند، متاثر ساخته است. به منظور حل این مشکل، دولت در اواخر سال ۲۰۱۶ شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری را به رهبری جلال‌تباب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان ایجاد نمود. این یک مرجع عالی جهت بحث روی استراتیژی، حل مشکلات تداخل وظیفوی، و نظارت از پیشرفت امور می‌باشد.

محور چهارم: اصلاحات عدلی و قضایی و تعقیب متهمین به فساد

- در بین سالهای ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ دولت اصلاحات آتی را اتخاذ خواهد نمود تا بهبود پایه های عدلی و قضایی را از پلان به واقعیت تبدیل نماید:
- ایجاد کمیسیون مستقل قضایی جهت تثبیت استقلال و بی طرفی قوه قضائیه و نظارت بر تعیینات قضایی؛
 - تشخیص و تعدیل قوانین مرتبط به مبارزه با فساد اداری
 - تکمیل بازبینی منابع بشری و اجرای پلان کاری که شامل آموزش قضات ، خارنوالان و محررین در تمام محاکم باشد؛
 - انسجام تمام ادارات مبارزه علیه فساد اداری به غیر از کمیته مشترک نظارت و ارزیابی (MEC) و مرکز عدلی و قضایی مبارزه با جرایم سنگین فساد اداری تحت رهبری لوی خارنوالی؛
 - ایجاد پست مرستیال مبارزه علیه فساد اداری در اداره لوی خارنوالی؛
 - اصلاح ادارات تقنین، حقوق و قضایای دولت در وزارت عدلیه؛
 - تسریع پروسه استرداد و تعقیب عدلی متهمین فساد اداری که در خارج از کشور هستند از طریق موافقتنامه های بین المللی؛
 - بازنگری و پیگیری تمام قضایایی که توسط اداره شفافیت ایساف در سال ۲۰۱۳ شناسایی شده بود، توسط لوی خارنوالی؛
 - حصول اطمینان از اینکه تمام ولایات خارنوالان واجد شرایط دارند و معرفی حد اقل ۵۰ خارنوال به ولسوالی های امن؛
 - گسترش مساعدت های حقوقی به شمول حمایت مالی بر اساس بودجه برای جامعه مدنی فراهم کننده آن مساعدت ها؛ و
 - برگزاری کنفرانس های مطبوعاتی و فعالیت ها برای افزایش آگاهی عامه و حمایت از این پروسه.

دولت تمام ادارات مبارزه علیه فساد اداری را تحت اداره لوی خارنوالی منسجم خواهد ساخت. لوی خارنوال مرستیال جدید و توانمند را برای مبارزه با فساد مقرر خواهد نمود. توحید این ادارات تحت اداره لوی خارنوالی به این معنا است که ادارات متذکره تحت ساختار عمومی دولت قرار گرفته و از طریق بودجه ملی تمویل میگردند. با حاکمیت قانون میتوان پیگرد عدلی و قضایی افراد فاسد را بهبود بخشیده و تطبیق نمود. یک بازیابی برای ارزیابی اینکه کدام وظایف باید به نهادی، غیر از لوی خارنوالی محول گردد نیز به حیث بخشی از کارهای مربوطه صورت خواهد گرفت.^۱

مردم افغانستان باید به این باور برسند که رسیدگی عدلی و قضایی منصفانه، قابل پیش بینی و مبتنی بر قانون اساسی کشور خواهد بود، نه بر اساس تصامیم شخصی و یا وابستگی های قومی و سیاسی. ایجاد سیستم عدلی و قضایی ملی و مؤثر کار بلند مدت می خواهد. قانون اساسی افغانستان و دین مقدس اسلام دولت را ملزم به تطبیق قانون می داند و همچنان چارچوب اصولی فراگیر را برای تأمین عدالت از قبل ایجاد کرده اند. فعلاً تطبیق قانون در سطوح محلی کم رنگ است اما به زودی این وضعیت تغییر خواهد کرد.

بر اساس این استراتیژی، خارنوالان آموزش دیده در سطوح ولسوالی ها موظف خواهند شد که الی اواسط ۲۰۱۸ حداقل پنجاه خارنوال واجد شرایط

^۱ به عنوان مثال، تأییدیه اعلامیه های دارایی های مقامات ارشد مسئولیت دفتر اداری رئیس جمهور خواهد بود.

به ولسوالی های امن فرستاده خواهند شد. اجراآت محاکم قسمی تغییر خواهد یافت که خدمات مسلکی عدلی و قضایی به صورت مستقیم به مردم ارائه گردد. ماده ۱۲۸ قانون اساسی افغانستان تصریح می نماید که "در محاکم افغانستان، محاکمه به صورت علنی دایر میگردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد. محکمه میتواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد."

جامعه مدنی و برنامه های ملی مانند میثاق شهروندی برای کمک به گسترش آگاهی محلی از حقوق شهروندان و همچنان امور اجرایی مانند جدول زمانی محاکم و مسئولین ارتباطی در سطح ولایات و ولسوالی ها نیز مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

سکتور عدلی و قضایی از طریق برنامه اولویت ملی برای تحکیم حکومت داری خوب به ۳۴ ولایت و ۴۴۱ ولسوالی گسترش خواهد یافت. این برنامه در حال تدوین شدن است و این برنامه یک قدم اساسی در راستای تحقق عدالت در سطح جامعه بوده که در آن بیشترین انرژی برای جلب همکاری مردم با دولت به مصرف میرسد.

محور پنجم: مدیریت سالم مالی و بودجوی و پیگیری پول به نحو شفاف و قابل تفتیش:

مدیریت سالم مالی مؤلفه شایستگی کلیدی برای هر دولت می باشد. در دولت های جنگ زده مانند افغانستان ضروری است که پالیسی مالی به عنوان وسیله ای برای انکشاف ملی مورد استفاده قرار گیرد. بودجه نه تنها باید نقش اقتصادی داشته باشد بلکه باید مجرای باشد که دولت از طریق آن تعهدات سیاسی و پالیسی خود را اجرا کند. هرچند مبارزه با فساد اداری سیستماتیک مشکل است، بخصوص در ارتباط با بودجه؛ جایی که میلیاردها افغانی میتواند در معرض خطر قرار گیرد.

از ۲۰۱۵ بدین سو افغانستان مسیر ۵ ساله برای بهبود مدیریت مالی را تعقیب نموده است. کمبود شفافیت فعلی در پروسه بودجه افغانستان، فساد اداری را گسترش داده و کار را برای وزرای اصلاح گرا و تیم شان در راستای تشخیص این که پول در کجا و چه زمانی به هدر رفته است، مشکل می سازد. به صورت مشخص ساحاتی که مشکلات دارند عبارت از مدیریت گمرکات^۱، پیگیری مالی، پرداخت بر اساس قرارداد ها و تفتیش می باشد. نقشه راه بهبود اجراءات مالی شامل اصلاحات در هر یک از ساحات فوق الذکر می شود.

^۱. مشکلات و خطر فیزیکی موجود در امر اصلاح گمرکات را نباید دست کم گرفت. حکومت در حمایت از این تلاش ها تمهیدات امنیتی و حفاظتی بیشتر را فراهم خواهد ساخت.

اصلاحات در پروسه بودجه ملی وسیله اصلی برنامه اصلاحات مدیریت مالی دولت می باشد. پروسه اصلاح بودجه، جمع آوری عواید از طریق پالیسی های جدید و مدیریت سالم را بهبود بخشیده است. حذف مقررات غیر مؤثر که از لحاظ اداری کارایی ندارند و باعث افزایش خطر می گردند و معیارهای جدید و ساده گزارش دهی که شفافیت و حسابداری در سرمایه گذاری دولتی را فراهم می سازند یک ضرورت جدی است. چارچوب اصلاحات مدیریت مالی تدریجاً به تمام وزارت های عایداتی و مصرفی در جریان ۵ سال آینده گسترش خواهد یافت.

افغانستان هنوز هم به فقدان کنترل کافی بالای نظارت از جریانهای مالی در سطح جزئیات دچار می باشد و به همین دلیل اقدامات ذیل ضروری است:

اول: ما اداره عالی تفتیش را اصلاح می نماییم. برای این منظور قانون اداره عالی تفتیش باید تعدیل شود تا صلاحیت های اداره عالی تفتیش با وظایف مربوطه شان متناسب گردد.

دوم: ما باید سیستم های استاندارد مالی را در تمام ادارات دولتی تطبیق کنیم. استاندارد حسابداری از قبیل حسابداری مضاعف (double entry)، سیستم های تکنالوژی معلوماتی، حسابداری و گزارش دهی مالی مفاهیم جدید هستند. ما باید در جهت تطبیق این سیستم ها حرکت نماییم تا تضمین شود که جریانهای مالی به اندازه کافی ثبت شده اند. ما به تدریج در حال حرکت به سوی تأدیات معاشات از طریق موبایل برای کارمندان دولت می باشیم.

سوم: افغانستان هنوز هم به فقدان قانون حسابداری که معیارهای حسابداری را تأمین نماید دچار می باشد. از این رو ما قانون حسابداری را تصویب خواهیم نمود که اداره تنظیم کننده مستقلی را ایجاد خواهد نمود که برای محاسبان جواز صادر نماید.

چهارم: تفتیش مالی باید به روند معمول در تمام ادارات دولتی، وزارت ها، تصدی ها و شرکت های دولتی تبدیل شود. ما به سوی این هدف حرکت نموده ایم؛ قسمی که اولین تفتیش های مالی از شرکت های هوایی دولتی و شرکت برشنا در جریان می باشند. هرچند ما باید تعداد تفتیش ها را بیشتر نموده و به تمام ادارات دولتی گسترش بدهیم.

پنجم: دولت از تمام امکانات در مبارزه با پول شویی استفاده خواهد کرد تا بتواند پول های ناشی از فساد اداری را شناسایی، پیگیری و دوباره ضبط نماید. اقدامات کلیدی شامل موارد ذیل خواهد بود: ۱- د افغانستان بانک برای موسسات مالی و بانک ها رهنمودهایی را ارایه خواهد کرد که مدیریت خطرات آنها بهبود یافته و پول های مشکوک اشخاص شناسایی گردد. ۲- د افغانستان بانک از اجراءات قانون مبارزه با پول شویی از طریق نظارت های هدفمند اطمینان حاصل خواهد نمود. ۳- مرکز تحلیل معاملات و راپورهای مالی افغانستان، فساد اداری را به حیث اولویت در تحلیل های اوپراتیفی و استراتژیک خود در نظر گیرد.

ششم: گزارشات تفتیش مالکین حقیقی شرکت ها و سایر اسنادی که پاسخ دهی مالی را تبیین می نماید، باید به صورت گسترده ای به سکتور دولتی

انتقال یابد تا قابل بررسی گردیده و برای ایجاد تقاضا جهت حسابداری استفاده گردد.

محور پنجم: مدیریت سالم مالی و بودجوی و ردگیری پول

- ردگیری پول و این که پول کجاست و چه زمانی مفقود می گردد، در تمامی فعالیت های مبارزه علیه فساد اداری، نقش بسیار اساسی دارد. برای افزایش شفافیت بودجه، در طی سال های ۲۰۱۷-۲۰۲۰ اصلاحات بنیادی در مدیریت مالی عامه رابه قرار ذیل انجام خواهیم داد:
- تطبیق کامل برنامه بهبود عملکرد مالی (برای مثال نقشه راه اصلاح بودجه) تا سال ۲۰۱۹/۲۰۲۰؛
 - تقویت دیپارتمنت عواید و گمرکات وزارت مالیه به منظور اعلام اجباری دارایی ها، اصلاحات در تعیینات، و گزارشدهی.
 - ساده سازی و خودکارسازی پروسه های عواید کلیدی (مالیات)؛
 - تقویت اداره عالی تفتیش از طریق اصلاح قانون اداره عالی تفتیش؛
 - به کار گیری ۱۵۰ مفتش آموزش دیده به اداره عالی تفتیش؛
 - تقویت دفاتر تفتیش داخلی در وزارت های مربوطه؛
 - آموزش ۲۰۰ مفتش داخلی در وزارت های کلیدی: امنیتی، مصرفی و عایداتی؛
 - به کار بردن قانون حسابداری که استانداردهای ملی حسابداری برای تمام ادارات عامه را تعیین می نماید؛
 - شناسایی و بازنگری قوانین مربوطه برای پیش بردن شفافیت مالی؛
 - استفاده از ابزارهای مبارزه با پول شویی برای تشخیص، پیگیری، و ضبط دارایی های ناشی از فساد اداری؛

- جوازدهی به مفتشین و شرکت های حسابداری؛
- انتقال مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان به اداره لوی خانونالی؛
- نشر پلان های سالانه بودجه و حساب قطعی؛
- نشر تمام مطالب مربوطه به تدارکات و تفتیش در ویب سایت های نهادها به جز مواردیکه نشر آن بخاطر ملاحظات امنیتی منع شده باشد؛
- درخواست از شرکای بین المللی برای ارایه تجربیات تخنیکی گسترده، ظرفیت سازی، مسؤولیت نظارت از انکشاف و مصارف امنیتی؛
- گسترش استفاده از پرداخت های الکترونیکی، ثبت و حفظ سوابق آن در اسرع وقت.
- درخواست از شرکای بین المللی برای فراهم آوردن تجربیات تخنیکی گسترده، ظرفیت سازی، مسؤولیت نظارت از انکشاف و مصارف امنیتی؛

۵. وزارت هایی که در اولویت قرار دارند

پنج محوری که در بخش قبلی این استراتیژی شرح داده شد، پیش شرط هایی برای تدوین برنامه معتبر مبارزه علیه فساد اداری می باشند. در این بخش بر مبارزه علیه فساد در وزارت های کلیدی تمرکز صورت میگیرد. در حالیکه کم پایین عمومی مبارزه علیه فساد اداری شامل تمام اجزای دولت می شود، این پلان روی وزارت هایی که بیشترین تأثیر را در عواید و مصارف دارند تمرکز خواهد نمود.

کار روی پلان های مشخص وزارت ها در مبارزه علیه فساد اداری از سال قبل شروع شده است؛ زمانی که پنج وزارت پلان های کاری مبارزه علیه

فساد خویش را در جلسه بود مشترک نظارت و هماهنگی که در اکتوبر ۲۰۱۶ برگزار گردیده بود ارایه نمودند. از آن وقت تا به حال ۲۰ وزارت دیگر هم پلان های مبارزه علیه فساد خویش را در تطابق با تعهد دونه ها تهیه نموده اند. جای تعجب نیست که کیفیت این پلان ها به طور چشم گیری متفاوت بوده و تطبیق آنها هم به شکل منحصر به فرد صورت گرفته است. خلاء های عمده پلان های کاری، فقدان ساختار حکومت داری همه شمول است که راهنمایی برای کنترل کیفیت را فراهم کند و اینکه بسیاری از اصلاحات لازم در حیطه کنترل وزارت ها نبوده اند و اینکه در افغانستان یک مدل سخت اطاعت از بالا به پایین، منجر به واقعیت های مدیریتی فعلی و احساس ضعیف مالکیت شده است، در حالی که مرکز به تنهایی قادر به تأمین احساس قوی مالکیت و مدیریت نیست.

افغانستان بیش از ۲۵ وزارت دارد. اگر کمیسیون های عالی و ادارات دیگر با آن جمع شود، تعداد نهادهای دولتی که تحت پوشش یک پلان جامع قرار می گیرند از ۷۰ اداره هم بیشتر خواهد شد. علیرغم این که تمام آن ها مهم می باشند، نیاز است تا استراتژی ملی مبارزه علیه فساد وزارت هایی را که تقریباً ۷۰٪ فی صد عواید و مصارف را به خود اختصاص داده اند، در اولویت قرار داده و بر آنها تمرکز نماید.^۱ در بخش عواید، وزارت های: ۱- تجارت و صنایع، ۲- مخابرات و تکنالوژی معلوماتی، ۳- انرژی و آب، ۴-

^۱. پیشنهاد کامل این است که وزارت های مهم امنیتی، عایداتی و مصرفی را در این مرحله شامل سازیم. وزارت دفاع و وزارت داخله قبلاً تحت محور دوم مورد بحث قرار گرفته اند، و وزارت مالیه تحت محور پنجم.

معادن و پترولیم، ۵- ترانسپورت و در بخش مصارف وزارت های: ۱- صحت عامه، ۲- معارف، ۳- احیا و انکشاف دهات و ۴- کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین شامل می باشند. در کنار آن ها وزارت مالیه نیز اهمیت خاص خود را دارد، زیرا وزارت مالیه، تنظیم کننده عواید و مصارف است.

پلان های تطبیقی مبارزه علیه فساد وزارت ها در حال اصلاح و یا در شرف آماده شدن است. این (۹) وزارت، تطبیق پلان های اصلاح شده شان را در آخر سال ۲۰۱۷ شروع می نمایند. جدول زیر مسوده پلان برای کاهش فساد در صنایع استخراجی را خلاصه نموده و یک مثال از پلان مبارزه با فساد در سطح وزارت ارایه مینماید. هدف پلان، تضمین شفافیت می باشد تا منابع طبیعی افغانستان به توسعه اقتصاد ملی سالم کمک نماید، نه به فساد، بی ثباتی و خشونت. علیرغم اینکه پلان مشخص وزارت ها به بهبود چشم گیری می انجامد، برنامه همه جانبه مبارزه علیه فساد برای صنایع استخراجی همچنان شامل همکاری ها با وزارت های ترانسپورت، مالیه، بانک مرکزی و سایر نهاد هایی می باشد که نقش اساسی در ریشه کن نمودن فعالیت های فسادزا در صنایع استخراجی دارند.

مبارزه علیه فساد اداری در صنایع استخراجی

تاریخ ختم	مسئولیت	معیار	عملکرد
جون 2018	وزارت معادن	ثبت رسمی و علنی مالکین حقیقی	تقویت شفافیت
جون 2018	وزارت معادن	انتشار اجباری قرارداد های منابع طبیعی بعنوان شرطی برای اعتبار دهی	
دسامبر ۲۰۱۸	وزارت معادن	قانون معادن افغانستان تعدیل یافته تا نشر ارقام تولید در سطح پروژه الزامی گردد.	
دسامبر ۲۰۱۸	وزارت مالیه	یک حساب شفاف بطور الزامی در د افغانستان بانک برای تمام عایدات سکتور استخراجی ایجاد خواهد شد و بطور منظم به نشر سپرده شود. شرکت ها از طریق قانون ملزم به استفاده از این حساب برای دریافت پرداخت هایشان می گردند	
جون 2018	وزارت معادن	تفتیش تمام شرکت های قراردادی تکمیل شود	تایید اعتبار ابتکار شفافیت صنایع استخراجی
دسامبر ۲۰۱۸	وزارت معادن	(>5%) تفتیش داخلی افزایش یابد	
جون ۲۰۱۹	وزارت معادن	(EITI) تایید ابتکار شفافیت صنایع استخراجی	
جون 2018	اداره تنظیم قوانین نفت و گاز	ایجاد اداره مستقل هایدروکاربن با مسئولیت تنظیم قوانین در بالادست) اکتشاف و استخراج)، میانه دست) تصفیه	هایدروکاربن ها

افغانستان		و پایین دست (تولید و فروش)	
جون 2018	اداره تنظیم قوانین نفت و گاز افغانستان	تمام واردات سوخت تحت جواز بیابند	
جون 2018	وزارت معادن	رهنمودهایی برای مشوره با جوامع محلی ، نشر و بازنگری پلان های پیشنهادی معدنکاری و کاهش خطرات	نظارت اجتماعی
جون 2018	وزارت معادن	تهیه دستورالعمل برای جوامع محلی به منظور دریافت سهم مناسب از عواید قانونی یا منافع حاصل از استخراج	

۱.۶ احیای اعتماد از دست رفته شهروندان

اصلاح اداره زمانی وسیله ای برای مبارزه علیه فساد اداری خواهد بود که شهروندان باورمند گردند که کارکردهای دولت، منصفانه و به نفع عامه بوده و مبارزه شان علیه فساد اداری پیروز خواهد شد. دولت برای احیای اعتماد مردم سه نوع اقدامات را انجام خواهد داد:

اول: پاکسازی سکتور عدلی و قضایی نه تنها شامل دسترسی شهروندان به عدالت خواهد بود بلکه وسیله ای در دست مردم جهت نظارت و گزارش از تخلفاتی است که منشاء بی عدالتی در این سکتور نیز می گردد. این مبارزه

توجه خاصی به غصب اراضی خواهد داشت.^۱ قانون زمین داری به تصویب رسیده و مقررات فرعی برای تقویت عناوین و حقوق ملکیت ها در حال آماده شدن برای ارائه به کابینه می باشد.

دوم: معیارهای ارائه خدمات ملی ساده و شفاف تر می گردند تا شهروندان هم در سیستم کنترل فساد سهیم باشند. در این خصوص ما فعالیت های خود را در بخش ارایه اسناد های اولیه شهروندی از قبیل تذکره الکترونیک، پاسپورت، و کارت های رای دهی که به مثابه ابزار استفاده شهروندان برای اشتراک در فعالیت های جمعی به حساب می آیند را ساده، تسهیل و خودکار خواهیم ساخت.

سوم: رسانه های آزاد و جامعه مدنی پویا و فعال افغانستان هم نظارت مستقل را ممکن ساخته و هم دولت را حساسه می سازد.

بعنوان یک دولت واحد، دستور کار وزارت های افغانستان در مرکز تعیین می گردد. اما اکثر شهروندان افغانستان فساد اداری را در سطح محلی تجربه می نمایند، که در آن سیستم های حکومت داری سنتی در کنار نهاد های ملی وجود دارند و شبکه ها و اشخاص زیادی که فساد اداری دولتی را تشویق می نمایند در آن دخیل اند. پس از شروع تطبیق این استراتژی شورای عالی حاکمیت قانون توجه ویژه ای به شامل ساختن فساد در سطح

^۱ در یکی از جلسات شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری که در ۳۰ اگست ۲۰۱۷ برگزار شد، ستره محکمه تصمیم خود برای ایجاد محاکم ویژه اراضی که مهارتها و صلاحیت لازم برای استماع قضایای مربوط به اراضی را دارا باشد اعلان نمود.

محلی در آجندای خویش و همکاری با دیگر برنامه ها مثل شورای عالی صلح و کمیون مستقل خدمات ملکی خواهد داشت.

گروه کاری حکومت داری محلی که از سوی اداره مستقل ارگان های محلی رهبری می شود در حال آماده سازی پالیسی حکومت داری محلی با توجه ویژه به ایجاد ظرفیت ها جهت کنترل فساد از طریق انتقال مسئولیت ها از مرکز به ولایات بر اساس این پالیسی است. اقدامات ویژه شامل یک استراتژی دسترسی عامه جهت افزایش آگاهی در مورد حقوق شهروندان؛ بخش های دریافت شکایات در تمامی دفاتر والیان؛ و استفاده گسترده از تفتیش مشارکتی و نظریات عامه مردم در مورد اجراات وزارت ها برای حصول اطمینان از اینکه وزارت ها به تعهدات خویش پایبندی دارند، میباشد.

تلاش های ما برای ارتباطات استراتژیک در حال بهبود است. این تلاش ها باید بطور سیستماتیک افزایش پیدا کرده و تداوم یابند تا شهروندان ما به این باور برسند که صدای آنها شنیده شده و اطمینان یابند که معلوماتی که دریافت میکنند حاکی از اصلاحات اساسی است. با توجه به اینکه اقدامات عملی بسیار مؤثرتر از حرف است، مردم باید شاهد تلاش های مبارزه علیه فساد از سوی رهبران عالی رتبه دولتی باشند. دولت برنامه هایی برای بازدید از مراکز ولایات و مشوره با مردم به طور مستقیم و یا از طریق رسانه های ملی خواهد داشت. چندین برنامه ملی خطوط ارتباطی دارند که شهروندان میتوانند از طریق آنها شکایات علیه قضایای فساد اداری را شریک نمایند. رسانه های اجتماعی فعال در افغانستان منبع دیگری از معلومات در مورد

نگرانی های شهروندان میباشد و باید بطور فزاینده ای از سوی مقامات ارشد مورد استفاده قرار گیرد.

با گذشت زمان، گزارش دهی و بازخورد، آسانتر و گسترده تر خواهد شد. افزایش استفاده از رسانه های اجتماعی و دیگر تکنالوژی ها، گزارشدهی بدون ترس از عواقب را ممکن می سازد. وب سایتی www.efshagar.af که معادل وب سایت "من رشوت دادم" بوده که فعال شده است. مرستیال لوی خانونالی در امور مبارزه علیه فساد اداری، جلسات مشورتی را با جامعه مدنی و رسانه ها جهت تهیه و ترتیب پلان عمل جامع نظارتی برگزار خواهد کرد. این پلان عمل، رسانه ها و جامعه مدنی را قادر می سازد تا از تلاش های مبارزه علیه فساد اداری نظارت کنند.

اگر نیمی از استراتیژی مبارزه علیه فساد اداری منوط به اصلاح دولت می باشد، نیم دیگر آن وابسته به رسیدگی به خشم عمومی پیرامون فساد اداری در درون دولت می باشد. نظارت مستقل و فشار خارجی بخش اساسی استراتیژی دولت می باشد. نقش جامعه مدنی در راستای همکاری و آگاهی دهی توسط کمیته نظارت و ارزیابی (MEC) حمایت می شود. علما نقش مؤثری در هدایت، حمایت و افزایش آگاهی عامه از اهمیت مبارزه با فساد اداری دارند. دولت در راستای حمایت و حفاظت از رسانه های مستقل افغانستان، به شمول تعهد به فراهم آوری امنیت بیشتر برای ژورنالیستان با توجه به تلاش های اخیر تروریستان برای مرعوب ساختن رسانه ها، به تلاش های خود ادامه خواهد داد.

۷. کمک به سکتور خصوصی

دولت در مشارکت نزدیک با سکتور و شبکه های خصوصی کار می کند تا منابع رشوت را شناسایی کرده و محیط سرمایه گذاری عاری از فساد اداری را ایجاد نماید. فساد اداری در سکتور خصوصی افغانستان به دو نوع می باشد: اول، رشوت دادن به مقامات دولتی برای دسترسی به مزیت های دولتی. دوم، خود سکتور خصوصی در فساد دخیل می باشد، مثل ارایه ادویه بی کیفیت به بازار یا ایجاد گزارش های دروغین مالی و مالیاتی.

برای رسیدگی به این نگرانی ها، دولت اقداماتی را جهت کاهش فرصت های فساد زا و افزایش هزینه فساد روی دست خواهد گرفت. دولت برنامه جامع برای ساده سازی روند اجراآت روی دست گرفته است که فرصت دریافت رشوت در مقابل دریافت جواز را کاهش میدهد. مثال های این اجراآت شامل ایجاد مرکز واحد برای طی مراحل صدور جواز و اجازه نامه ها که در سطح ولایات گسترش یافته اند و ساده سازی اخیر پروسه جواز تجارتی می شود. برای سنگین تر کردن هزینه فساد، دولت یک مکانیزم عالی گزارشدهی را تحت اداره شورای عالی اقتصادی جهت رسیدگی مستقیم به شکایات تجارتی و یا ارجاع آن ها به لوی خارنوالی ایجاد خواهد نمود.^۱

^۱. سازمان همکاری های اقتصادی و انکشاف که در سندی با عنوان طرح یک مکانیزم عالیرتبه برای تجارت، این مکانیزم عالی رتبه را چنین تعریف می نماید " یک پروسه درون کشوری برای دریافت، بررسی، و حل سریع شکایات کمپنی ها که با رشوت طلبی یا دیگر نگرانی های مشابه در پروسه های مشخص اداری یا پروژه های دولتی با آن مواجه می گردند. هدف اولیه فراهم آوری یک منبع مستقل و سریع برای کمپنی ها و پیشنهاد یک "راه حل سریع" قبل از تشدید مشکل مربوطه می باشد."

راه حل ها برای معضله فساد اداری نیز با پالیسی های حمایتی دولت از طریق سکتور خصوصی نیز امکان پذیر است. طور مثال، نهادها یا شرکت های خصوصی یا غیر دولتی میتوانند جواز استاندارد کیفیت تولید را ارائه نمایند. موسسه ملی قوریه داران افغانستان (منقا) یک مثال از برنامه داوطلبانه سکتور باغداری میباشد که در ۲۴ ولایت کشور درختان مثمر را ثبت، بررسی و تصدیق می نماید. سایر کشورها نیز از این روش ها برای ارائه مجوز کیفیت در بخش های مختلف مانند دارو سازی و ایجاد تفتیش براساس مقررده ساختمان استفاده نموده اند. اگر خود مفتشین ثبت شده و معتبر باشند، میتوانند راه های کم مصرف را برای ایجاد عرصه فعالیت برای کارآفرینان افغانستان فراهم نمایند.

۸. همکاری های بین المللی

همکاران بین المللی افغانستان سه نقش کلیدی دارند:

اول: حمایت دراز مدت و قابل پیش بینی، امکان می دهد اصلاحات مبارزه علیه فساد اداری نهادینه شود. برای این منظور دوام و گسترش صندوق بازسازی افغانستان (ARTF) و کار از طریق شوراهای انکشافی که هدف اصلی آنها ایجاد سیستم های دولتی قابل اعتماد و مؤثر می باشد، حائز اهمیت فراوان است.

دوم: حفاظت از اصلاح گران در مقابل تهدیدات فساد پیشه گان، فراهم آوری حمایت کافی، امنیت برای مقامات ارشد، به خصوص در سکتور امنیتی.

سوم: دونهایی که افغانستان را حمایت می کنند در برهه‌هایی از زمان از کارکردهایی که موجب فساد بودند چشم پوشی نموده‌اند. حکومت در همکاری نزدیک با جامعه بین‌المللی برای تقویت نظارت، گزارش دهی و تعقیب امور، کار خواهد نمود.

۹. میکانیزم نظارت و گزارش‌دهی

نظارت بر تطبیق این استراتیژی به عهده «شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری» می باشد. برای نظارت دقیق و دوام دار، اقدامات ذیل صورت می گیرد:

۱. شورای عالی یک سکرتریت ویژه را برای نظارت و گزارش گیری و گزارش دهی در دفتر ریاست جمهوری ایجاد می نماید.
۲. هر یک از ادارات مربوطه ای که در این سند از آن ها نام برده شده، مکلف است پلان تطبیقی این استراتیژی را در خلال مدت یک ماه بعد از نهایی شدن آن تهیه نموده و به تأیید شورای عالی برساند.
۳. هر یک از اداراتی که در این سند از آن ها برای تطبیق این استراتژی نام برده شده، مکلف است که حداقل در هر سه ماه گزارش فعالیت ها و پیشرفت های خود را به شورای عالی تقدیم نماید.
۴. سکرتریت ویژه این شورای عالی در هر شش ماه گزارش عمومی خود را در مورد تطبیق این استراتیژی و پیشرفت های انجام یافته در مورد آن را، از طریق رسانه ها ارایه خواهد نمود.

۱۰. اقدامات میان مدت و طولانی مدت

در مقدمه این استراتیژی اشاره شد که مبارزه علیه فساد اداری مستلزم تلاشی طولانی و سخت می باشد. هیچ کشوری نمی تواند بطور کل فساد اداری را از بین ببرد. اقداماتی که در این سند ذکر گردیده، اقدامات آغازین برای این کمپاین ملی است و پلان نهایی برای پیروزی نمی باشد. چالش هایی که با آنها مواجه هستیم صرفاً این نیست که مبارزه با فساد به یک تعهد طولانی مدت و اصلاحات نهادی ضرورت دارد بلکه شامل این مسئله نیز هست که افراد فاسد بدون مبارزه دست از فعالیت های غیرقانونی خویش بر نخواهند داشت. استراتیژی هایی که در ابتداء کارآیی دارند پس از اینکه اشخاص فاسد از ضعف های آنها مطلع می گردند و طرح های جدیدی را برای پیش برد فعالیت های فساد آلود خود تهیه می کنند، موثریت خود را از دست می دهند .

هدف این استراتیژی به جای اینکه پلان جامع مبارزه با فساد اداری را ارائه کند، فراهم آوری چارچوبی است که به دولت امکان مواجه شدن با مشکلات موجود به نحوی که به مرور زمان قادر به یادگیری و وفق دادن خویش با آنها باشد را بدهد. چندین ماه قبل از ختم مرحله اول این استراتیژی، شورای عالی حاکمیت قانون دستور یک بررسی مستقلانه جهت ارزیابی تاثیرات آن را خواهد داد. بر اساس آن بررسی، شورای عالی حاکمیت قانون پیشنهاداتی را برای حکومت بعدی در مورد رویکردهای مبارزه با فساد که باید تداوم یابند، یا آنهایی که به بهبود ضرورت دارند، و

نیز آلهایی که باید با اقدامات و ابتکارات جدید جایگزین شوند تهیه خواهد نمود .

این استراتیژی برخی از این چالش ها را زمانی که حکومت مرکزی مسئولیت های خویش را به ولایات، ولسوالی ها و شاروالی ها تفویض می نماید پیش بینی کرده است. پیشرفت صلح با ملکی سازی جنگ جویان مسلح در مقیاس زیاد همزمان خواهد شد و این پروسه ای است که ریسک های شناخته شده نوع خودش را ایجاد خواهد کرد. تقویت مبارزه علیه تجارت مواد مخدر باعث ایجاد نوآوری ها در فساد مالی خواهد شد که تنها از طریق اشکال جدیدی از همکاری های جهانی می توان به آن رسیدگی نمود.

نتیجه

مبارزه با فساد در افغانستان مترادف با تقویت حاکمیت قانون و اجرای عدالت می باشد که هر دوی اینها ارزش های قوی ملی هستند که انعکاس دهنده آرزوهای تمام بخش های جامعه ماست. ما بر این باوریم که پنج محور تعریف شده برای مرحله اول این پروگرام منحصیث چارچوب راهنمای پروژه حاکمیت قانون در کشور باقی خواهد ماند، که بسیج عامه با افزایش اعتبار دولت به طور فزاینده ای مرکزی خواهد شد و مردم اطمینان و اعتماد به نفس، استفاده از دستگاه سیاسی برای ایجاد تغییر مثبت را حاصل می کنند. در مرحله دوم تعداد وزارت خانه های تحت پوشش افزایش خواهد یافت و چشم انداز جدید ایجاد شده توسط مبارزه با فساد اداری به شهرت خواهد رسید.

ما این استراتیژی را در کمال تواضع به پایان می رسانیم. در این استراتیژی چارچوب و یک سلسله اصلاحات را ذکر کردیم که به باور ما دارای نتایج قابل ملاحظه بوده و قرارداد اجتماعی میان دولت و مردم افغانستان را تجدید می کند. اما مبارزه با فساد اداری به شکل سریع و آسان صورت نمی گیرد.

آسیب های فساد اداری بسیار عمیق است. ما در این مبارزه بدون کمک مردم افغانستان موفق نمی شویم. طوریکه فساد اداری قومیت، مکان یا جنسیت نمی شناسد و فراگیر است، مبارزه در مقابل آن نیز باید افغانستان شمول باشد. این مبارزه باید به این پرسش پاسخ بدهد که ما "برای اطفال خود چگونه کشوری را باقی خواهیم گذاشت؟"

در این استراتیژی اصلاحات مرتبط با یکدیگر را که به باور ما روش حکومت داری را تغییر خواهد داد، ذکر نمودیم. این اصلاحات در دین، تاریخ، فرهنگ، قانون اساسی و در گفتمان ملی ما در مورد خودکفایی ریشه دارد. علاوه بر آن، برنامه هایی نیز روی دست گرفته خواهد شد که احتمال فساد اداری را کاهش و هزینه رفتار فسادآلود را سنگین خواهد ساخت. این اقدامات زمینه را مساعد خواهد کرد تا اصلاح گران در داخل و خارج حکومت شبکه ای را تشکیل دهند و در مقابل تعرضات دفاع کرده و جنبش اصلاحات را به پیش ببرند.

این برنامه برای جوانان می باشد. ما می دانیم که این مبارزه فراتر از حکومت فعلی نیز ادامه خواهد داشت، اما اصلاحاتی که ارائه شده است، اصلاح گران را با ابزارهای لازم تجهیز می کند تا امروز تغییرات لازم و بنیادین را ایجاد نمایند.

ضمیمہ ۵

ضمیمه شماره ۱ جدول اقدامات استراتیژی ملی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری

شاخص	تطبیق کننده	موعد اجرا
ستون اول: رهبری سیاسی و تقویت اصلاح گران		
تطبیق کامل برنامه ثبت و اشاعه دارایی های مقامات عالیرتبه	اداره امور	فوریه ۲۰۱۸
اجلاس سالانه مشورتی ریاست جمهوری در مورد مبارزه علیه فساد اداری	دفتر رئیس جمهور و ریاست اجرائیه	دسامبر ۲۰۱۷
تقویت قوانین: (۱) تصویب قانون حفاظت از افشاگران، (۲) تعدیل قانون دسترسی به اطلاعات جهت مطابقت با معیارهای بین المللی و تقویت کمیسیون جدیدالتاسیس نظارت از دسترسی به اطلاعات، (۳) بازبینی قوانین مدنی و جزایی جهت ضبط دارایی هایی که بطور غیرقانونی حاصل شده است و جلوگیری از شمولیت افرادی که به فساد محکوم شده اند در پست های سیاسی	وزارت عدلیه	دسامبر ۲۰۱۷
معرفی برنامه تشویق و مکافات دستاوردهای فردی و گروهی کارمندان خدمات ملکی در امر مبارزه علیه فساد اداری	کمیسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی	دسامبر ۲۰۱۷
ایجاد اداره مستقل بازرس در دفتر رئیس جمهور	دفتر رئیس جمهور	دسامبر ۲۰۱۷
تصویب پالیسی واحد حکومت داری محلی	اداره ارگانهای محل	فوریه ۲۰۱۸
تأمین استقلالیت قوه قضاییه: ۱- محاکمه های علنی، ۲- دخیل ساختن مردم، ۳- کمیسیون مستقل خدمات قضایی	ستره محکمه/دفتر رئیس جمهور	جون ۲۰۱۸

ستون دوم: اصلاح سکتور امنیتی		
تعیین برد عالی نظارت جهت ارائه رهنمودها و تفتیش از تعیینات و ترفیعات مقامات ارشد امنیتی	شورای امنیت ملی	دسامبر ۲۰۱۷
تهیه دستورالعمل برای برنامه آزمایشی در مورد حصول نظریات عامه در رابطه با تعیینات بست های ارشد	وزارت داخله	جون ۲۰۱۸
انتقال پولیس نظم عامه و پولیس سرحدی از وزارت داخله به وزارت دفاع ملی، بررسی کامل عملکرد قومندان های ارشد آنها	وزارت دفاع ملی و وزارت داخله	جون ۲۰۱۸
گسترش پرداخت های الکترونیکی به ولسوالی های قابل دسترس	وزارت داخله	جون ۲۰۱۸
پلان گذاری ، بودجه سازی و استراتژی دفاعی ۱- نشر استراتژی غیر مشروط دفاعی و بودجه دفاعی شرح ۲- نشر یک پلان عمل مبارزه علیه فساد برای این سکتور	شورای امنیت ملی	دسامبر ۲۰۱۷
تکمیل یک ارزیابی معتبر از خطرات مالی در سکتور امنیتی	وزارت مالیه/وزارت داخله/وزارت دفاع	جون ۲۰۱۸
وارد کردن نظریات جامعه مدنی در تدوین قوانین و پالیسی های حکومت داری و یا مبارزه علیه فساد اداری	دفتر رئیس جمهور	دسامبر ۲۰۱۷
سربازان و پولیس خیالی: ۱- تدوین پلان کنترول و تصدیق طرزالعمل های پرداخت به پرسونل سکتور امنیتی ۲- ایجاد سیستم حضور و غیاب با استفاده از شماره شناسایی ۳- حصول اطمینان از استفاده سیستم عملیاتی الکترونیک، جهت پیگیری معلومات درباره پرداخت معاشات ۴- ارائه برنامه های آموزشی برای مفتشین داخلی و ادارات تفتیش کننده	شورای امنیت ملی	دسامبر ۲۰۱۷

دسامبر ۲۰۱۷	شورای امنیت ملی	نظارت بر تدارکات سری: ۱- نشر مکانیزم های نظارتی موجود برای تدارکات محرم ۲- ارائه گزارشات مفصل تفتیش در ارتباط با سکتر دفاعی و امنیتی به پارلمان
دسامبر ۲۰۱۸	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی	احیای مجدد مرکز آموزشی کمیسیون خدمات ملکی و نصاب آنها با ظرفیت تحت پوشش قرارداد حدافل پنج هزار مامور جدیدالتقرر که کورس های اداره عامه و مبارزه علیه فساد اداری را بگذرانند
ستون سوم: نهادهای ساختن سیستم خدمات ملکی مبتنی بر شایسته سالاری		
دسامبر ۲۰۱۷	کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی	اعلان و انتخاب رقابتی در تمامی پست ها
دسامبر ۲۰۱۸	وزارت کار و امور اجتماعی و وزارت تحصیلات عالی	حدافل پنج هزار کارمند ضعیف خدمات ملکی که اجراءات خوب نداشته اند تشویق به استعفا شوند و یا زمینه آموزش برای آنها فراهم شده که بعد از آن با واجد شرایط شوند و یا خدمات ملکی را ترک کنند

تعیینات و ستاژ قضایی: ۱- افزایش عضویت در کمیته ستاژ جهت شامل ساختن نمایندگان مستقل که گذشته و سوابق آنها بررسی شده باشد از قوای مقننه، قضاییه و جامعه مدنی به شمول اعضای کادرهای علمی و متخصصین خارجی ۲- جلوگیری قاطع از تعیینات خارج از پروسه ستاژ قضایی و حصول اطمینان از یک پروسه شفاف و رقابتی	وزارت عدلیه و ستره محکمه	جون ۲۰۱۸
ستون چهارم: اصلاحات عدلی و قضایی و تعقیب افراد متهم به فساد اداری		
بازنگری اسناد تقنینی مبارزه علیه فساد اداری	وزارت عدلیه	فوریه ۲۰۱۸
ایجاد کمیسیون مستقل قضایی جهت نظارت و تفتیش از تعیینات قضایی	دفتر رئیس جمهور	جون ۲۰۱۸
ادغام تمامی ادارات مبارزه علیه فساد اداری تحت رهبری اداره لوی خاړنوالی به استثنای کمیته مشترک نظارت و ارزیابی	دفتر رئیس جمهور	دسامبر ۲۰۱۷
آوردن اصلاحات در اداره تقنین، حقوق و قضایای دولت	وزارت عدلیه	جون ۲۰۱۸
بحث های پیشرفته و حصول توافقات در مورد استرداد مجرمین، جرایم فرامرزی، و حصول دارایی های دزدیده شده	دفتر رئیس جمهور، وزارت امور خارجه، لوی خاړنوالی	جون ۲۰۱۸
اعزام حداقل پنجاه خاړنوالی به ولسوالی های امن	وزارت عدلیه	سپتامبر ۲۰۱۸
دسترسى به عدالت: ۱- بهبود دسترسی شهروندان به عدالت در سراسر کشور ۲- تقویت سیستم مدیریت قضایا در محاکم به شمول تطبیق آرشیف مصئون ۳- تقویت هماهنگی میان قوه قضاییه و	ستره محکمه، لوی خاړنوالی، وزارت عدلیه و پولیس	دسامبر ۲۰۱۸

ارگانهای تنفیذ قانون		
دسامبر ۲۰۱۸	ستره محکمه	محاکمات علنی: ۱- تا اطمینان حاصل گردد که تمامی محاکمات مطابق قانون علنی باشد. ۲- صدور و تنفیذ هدایات واضح جهت برگزاری محاکمات علنی مطابق قانون ۳- تشویق نظارت مردمی و حصول اطمینان از اینکه فیصله های محاکم علنی بوده و در سطح محلی به اطلاع عامه رسانیده شود.
دسامبر ۲۰۱۸	ستره محکمه	ایجاد کانالی که شهروندان گزارش مقامات فاسد را بدون ترس از انتقام گیری ارائه کنند. ۱- این شکایات را باید بتوان از طریق یک شبکه عمومی نظارت کرد، آنهایی که فساد را گزارش می دهند باید قادر به مشاهده پیشرفت قضایای شان باشند و بازخورد دریافت کنند. ۲- باید تفتیش هایی از سیستم شکایات وجود داشته باشد که در دسترس عامه مردم باشد به نحوی که شهروندان قادر به دیدن آنچه اتفاق می افتد باشند. ۳- ایجاد سیستم بازرسی (یک سیستم مدیریت سمع شکایات موثر نیازمند اداره بازرسی جهت حصول اطمینان از اینکه پروسه شفاف، مصئون و مؤثر باشد).
ستون ۵: مدیریت سالم امور مالی و بودجه و پیگیری پول		
فوریه ۲۰۱۸	وزارت مالیه	پیشنهاد قانون حسابداری که معیارهای ملی حسابداری را برای تمام نهادهای دولتی تنظیم کند. به مفتشین و شرکتهای حسابداری جواز اعطا گردد.
دسامبر ۲۰۱۹	وزارت مالیه	اجرای کامل پروگرام بهبود اجراآت مالی

انتقال کمیته مبارزه با جرایم مالی به دفتر لوی خارنوال	لوی خارنوالی	دسامبر ۲۰۱۷
تعدیل قوانین افغانستان با هدف اینکه نشر متن کامل قراردادهای دولتی و تغییرات قراردادهای یکی از شروط نهایی شدن و اعتبار آن ها باشد.	اداره تدارکات ملی	دسامبر ۲۰۱۷
تقویت اداره عالی تفتیش از طریق بازبینی قانون عالی تفتیش	اداره عالی تفتیش	جون ۲۰۱۸
تامین ظرفیت و منابع لازم جهت توانایی ظرفیت های مقامات مربوطه برای گردآوری، نشر، نگهداری، دسترسی، و شریک سازی معلومات قرارداد ها و اجرای یک سیستم شفاف تدارکات عامه	اداره تدارکات ملی	دسامبر ۲۰۱۷
تطبیق ابتکار مالیاتی آدیس، و معیارهای معمول گزارشدهی جهت حصول اطمینان از عواید مالیاتی بهتر، شفافیت و حسابدگی	وزارت مالیه	دسامبر ۲۰۱۷
اصلاحات گمرکی و شفافیت: ۱- اصلاح خدمات گمرکی در راستای خصوص بیانیه آروشای Arusha سازمان جهانی گمرکات ۲- اعلان نرخها و طرزالعمل ها در سرحدات و دیوهای گمرکی داخل کشور در ویب سایت و یا از طریق خدمات دولتی	وزارت مالیه	فوریه ۲۰۱۸
اجرای مکلفیتهای شفافیت سازمان تجارت جهانی با تصویب و تطبیق قوانین، مقررات و طرزالعمل - هایی که بر اساس بسته الحاق به این سازمان جهانی الزامی است.	وزارت تجارت و صنایع	دسامبر ۲۰۱۸

ضمیمه ۲: کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری سازمان ملل متحد (UNCAC)

۱. افغانستان کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری سازمان ملل متحد را در سال ۲۰۰۴ میلادی امضاء و در سال ۲۰۰۸ تصویب کرده است. هدف از این ضمیمه ارائه جزئیات چگونگی تطبیق استراتژیک موضوعات کلیدی مفاد کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد از طریق تطبیق و تنفیذ استراتیژی مبارزه با فساد اداری دولت افغانستان می باشد.

۲. استراتیژی مبارزه علیه فساد اداری افغانستان با احکام اساسی کنوانسیون مبارزه با فساد اداری ملل متحد مطابقت دارد. اما تمایز استراتیژی ما این است که به جای پرداختن به جزئیات مفاد کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد، افغانستان بر ایجاد اداراتی تأکید می ورزد که توانایی تطبیق احکام این کنوانسیون را داشته باشند.

۳. پنج موضوع کلیدی ذیل در بر گیرنده مفاد استراتیژی کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد می باشد:

۳-۱ تدابیر پیشگیرانه از طریق: پالیسی ها و اجراءات؛ ادارات مبارزه علیه فساد اداری، طرز سلوک کارمندان دولتی، مدیریت تدارکات و امور مالی عامه و گزارشدهی از اجراءات عامه؛

۳-۲ جرم انگاری و تنفیذ قانون که با این مسائل ارتباط دارد: رشوت ستانی مقامات دولتی و مقامات دولتی خارجی؛ اختلاس؛ اجراءات غیرقانونی

و مصرف غیر قانونی اموال عامه توسط مقامات دولتی؛ اعمال نفوذ؛ سوء استفاده از وظایف؛ حصول غیرقانونی پول؛ رشوه ستانی و اختلاس اموال در سکتور خصوصی؛ تطهیر پول حاصله از جرم؛ اخفای اجراآت غیرقانونی، ممانعت از اجرای عدالت؛ مرور زمان وقوع جرایم؛ تعقیب عدلی، قضاوت، و مجازات؛ انجماد، تصرف و مصادره؛ حفاظت از شاهدان عینی، کارشناسان، قربانیان جرم و گزارش دهندگان آن؛ کارمندان مسلکی؛ همکاری میان مقامات دولتی؛ همکاری میان مقامات سکتور عامه و سکتور خصوصی؛ پنهان کاری بانک ها؛ سوابق جنایی؛ و حوزه قضایی؛

۳-۳ همکاری بین المللی شامل: استرداد مجرمین، انتقال محکومین، همکاری های متقابل در تنفیذ قانون، انتقال دوسیه های جنایی، همکاری در تنفیذ قانون، تحقیقات مشترک و روشهای تحقیقاتی خاص؛

۳-۴ اعاده دارایی شامل: شناسایی و جلوگیری از انتقال درآمد حاصله از جرم، اجراآت برای اعاده مستقیم ملکیت، مکانیزمهای اعاده اموال تحت مصادره از طریق همکاری های بین المللی، همکاری های بین المللی به هدف مصادره، باز گرداندن دارایی ها و دریافت اطلاعات مالی؛

۳-۵ همکاری های تخنیکی و تبادل اطلاعات در برگیرنده آموزش ها و حمایت های تخنیکی، جمع آوری، تبادل و تجزیه و تحلیل اطلاعات در مورد فساد و عملی نمودن مفاد مواد کنوانسیون؛

۴. دولت همچنان از مکانیزم ارزیابی عملی کنوانسیون مبارزه با فساد اداری سازمان ملل متحد استفاده خواهد کرد. فعالیت و عملکرد این مکانیزم

توسط گروه ارزیابی تطبیق این کنوانسیون رهبری و نظارت می شود که یک گروه بین‌الحکومتی بوده که شمولیت در آن برای کشورهای عضو باز است.

۵. **اقدامات پیشگیرانه** در افغانستان از طریق برنامه بهبود عملکرد مالی (FPIP) به رهبری وزارت مالیه انجام می‌شود و ابتکارات کلیدی مبارزه علیه فساد اداری به رهبری لوی خاړنوالی صورت می‌گیرد. بهبود عملکرد مالی FPIP بر تدارکات عامه و مدیریت مالی عامه تمرکز خواهد کرد، در حالی که لوی خاړنوالی، ادارات عدلی، پیگرد عدلی، پول شویی، و نهادهای مبارزه علیه فساد اداری را تحت پوشش قرار می‌دهد. کمیسیون خدمات ملکی، سکتور حکومتی و طرز سلوک کارمندان حکومتی را تنظیم می‌نماید.

۶. **جرم انگاری و تنفیذ قانون** جزء کلیدی برنامه مبارزه با فساد است. تطبیق آن، منتج به تقویت قوانین و مقررات در ۲۶ ساحه کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد خواهد شد: (i) رشوه ستانی کارمندان دولتی داخلی و کارمندان دولتی خارجی و کارمندان سازمان‌های عمومی بین‌المللی؛ (ii) اختلاس، سوء استفاده یا سایر اشکال استفاده غیر قانونی از ملکیت‌ها توسط مقامات دولتی، (iii) نفوذ غیرقانونی؛ (iv) سوء استفاده از وظیفه؛ (v) جمع‌آوری غیرقانونی پول (افزایش دارایی یک مقام در مدت محدود)؛ (vi) رشوه ستانی در سکتور خصوصی؛ (vii) اختلاس دارایی‌های سکتور خصوصی؛ (viii) پول شویی عواید حاصله از جرم؛ (ix)

پنهانکاری و جلوگیری از تطبیق عدالت؛ الف) مسئولیت اشخاص حقوقی؛
(xi) شرکت و یا تلاش برای فساد اداری؛ (xii) قصد و اراده جرم؛ (xiii)
وضع قوانین به مرور زمان؛ (xiv) پیگرد، قضاوت و مجازات؛ (xv)
انجماد، مصادره و ضبط؛ (xvi) حفاظت از شاهدان، کارشناسان، قربانیان و
گزارش دهندگان؛ (xviii) پیامدهای اعمال فساد اداری؛ (xix) جبران
خسارت؛ (xx) ادارات اختصاصی؛ (xxi) همکاری با مقامات تنفیذ قانون؛
(xxii) همکاری میان ادارات داخلی؛ (xxiii) همکاری میان ادارات
دولتی و سکتور خصوصی؛ (xxiv) پنهان کاری بانکی؛ (xxv) سابقه
جرمی و (xxvi) صلاحیت قضائی.

۷. دولت افغانستان در حال مرور پیشنهادات گروه نظارت از تطبیق
کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد می باشد. این پیشنهادات مبنای
محکمی برای بهبود سیستماتیک در چارچوب حقوقی مبارزه با فساد اداری
تلقی می گردد. برخی از پیشنهادات کلیدی برای جرم انگاری و تنفیذ قانون
عبارت اند از:

- جرم انگاری صریح رشوه ستانی مقامات دولتی؛
- جرم انگاری رشوه ستانی مقامات دولتی خارجی و کارمندان
سازمان های بین المللی و مدنظر قرار دادن جرم انگاری رشوه ستانی
غیرمستقیم این افراد؛

- به طور کامل جرم انگاری اعمال غیر قانونی، اختلاس و دیگر اشکال سوء استفاده از ملکیت توسط کارمندان دولتی و به خصوص تحت پوشش قراردادادن اموال غیر منقول؛
- جرم انگاری (۱) نفوذ غیر قانونی (۲) سوء استفاده از موقف وظیفوی؛ و (۳) رشوه ستانی و اختلاس در سکتور خصوصی .
- معرفی سیستم ثبت دارایی های تمام مقامات دولتی؛
- ادامه تلاش ها برای جرم انگاری افزایش غیر قانونی دارایی؛
- حصول اطمینان از تطبیق مویدرات قانونی بر متخلفین احکام کنوانسیون مبارزه با فساد اداری سازمان ملل متحد بر تمام اشخاص حقوقی به شمول ادارات دولتی، ریاست ها و تشبثات خصوصی که دارای شرایط شرکت ها نمیشاد؛
- ارائه دسته بندی واضح جرائم فساد اداری؛ خاصتاً، تشخیص جرایم فسادی که توسط مقامات دولتی انجام یافته باشد با توجه به شدت و خفت آن جرایم؛
- در نظر داشت شرایط و ضوابط روشن جهت جلوگیری و ممانعت از تصدی پست های سازمان ها و ادارات دولتی توسط اشخاص محکوم به فساد اداری؛
- تصریح واضح امکان جابجایی شاهدان و متخصصان؛

- امکان کاهش مجازات متهمانی که همکاری قابل توجهی در تحقیقات یا تعقیب عدلی جرایم فساد دارند.

۸. **همکاری بین‌المللی** نیز تقویت خواهد شد. این همکاری‌ها شامل استرداد مجرمین، انتقال محکومین، همکاری متقابل حقوقی، انتقال دوسیه‌های جنایی، همکاری در اجرای قوانین، تحقیقات مشترک و تخنیک‌های خاص تحقیقات.

۹. برخی از توصیه‌های کلیدی ارائه شده توسط گروه بازنگری تطبیق کنوانسیون مبارزه با فساد اداری سازمان ملل متحد که تحت همکاری بین‌المللی در نظر گرفته شده عبارتند از:

- تدوین رهنمودها برای استرداد مجرمین و طرزالعمل‌های همکاری متقابل حقوقی؛
- حصول اطمینان از اینکه تمامی متخلفین از مفاد کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد، در روشنی قوانین جزایی هر دو کشور؛ قابل استرداد می‌باشد.
- مجاز دانستن استرداد شریک جرم.
- در نظر گرفتن کنوانسیون به حیث بنیاد حقوقی جهت استرداد جرایم مرتبط به رشوه خواری و همچنان حصول اطمینان از اینکه تمام تخطی‌ها از این کنوانسیون از طریق تمام معاهدات دوجانبه استرداد مجرمین قابل استرداد می‌باشند.

- اطلاع به سرمنشی سازمان ملل متحد از اینکه افغانستان این کنوانسیون را منحصاً بنیاد حقوقی برای استرداد مجرمین در نظر میگیرد.
- اتخاذ اقدامات برای ساده سازی و تسریع طرزالعمل های استرداد.
- در نظر گرفتن اقدامات برای آماده سازی امکان انتقال دوسیه های جرمی بین کشورهای عضو کنوانسیون.

۱۰. تلاشها برای **اعاده دارایی ها** در محراق توجه قرار خواهد داشت. اولویت های کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد، در این مورد از این قرار میباشد: کشف و جلوگیری از انتقال در آمد های جرمی، اقدامات برای اعاده مستقیم ملکیت، مکانیزم های اعاده ملکیت از طریق همکاری بین المللی برای مصادره، همکاری های بین المللی به هدف مصادره، همکاری های خاص، بازگرداندن و در دسترس قرار دادن دارایی ها و اطلاعات مالی.

۱۱. دولت افغانستان در حال رسیدگی به یک موضوع خاص که از سوی گروه بررسی تطبیق کنوانسیون مبارزه علیه فساد اداری ملل متحد مطرح گردیده است؛ می باشد. ماده ۶۶ قانون مبارزه علیه تطهیر پول افغانستان در رابطه به تأسیس صندوق وجهی برای بازگرداندن و شریک ساختن دارایی ها صراحت دارد. ولی ملاحظه می گردد که معیارهای مشخصی جهت مدیریت دارایی های منجمد شده، ضبط شده و مصادره شده، وجود ندارد. این طرزالعمل ها تهیه و اجراء خواهند شد.

۱۲. کمک تخنیکی و تبادل اطلاعات ادامه خواهد یافت. کمک به آموزش ها و همکاری تخنیکی از طریق همکاران انکشافی، بخصوص در راستای ادامه توسعه همکاری های تخنیکی با ادارات معتبر جهانی مبارزه علیه فساد اداری، جستجو خواهد شد. گردآوری، تبادل و تحلیل اطلاعات در مورد فساد، مکلفیت اصلی ادارات اصلی افغانستان برای مبارزه علیه فساد اداری خواهد بود و در راستای تطبیق مؤثر و کارای این کنوانسیون خواهان